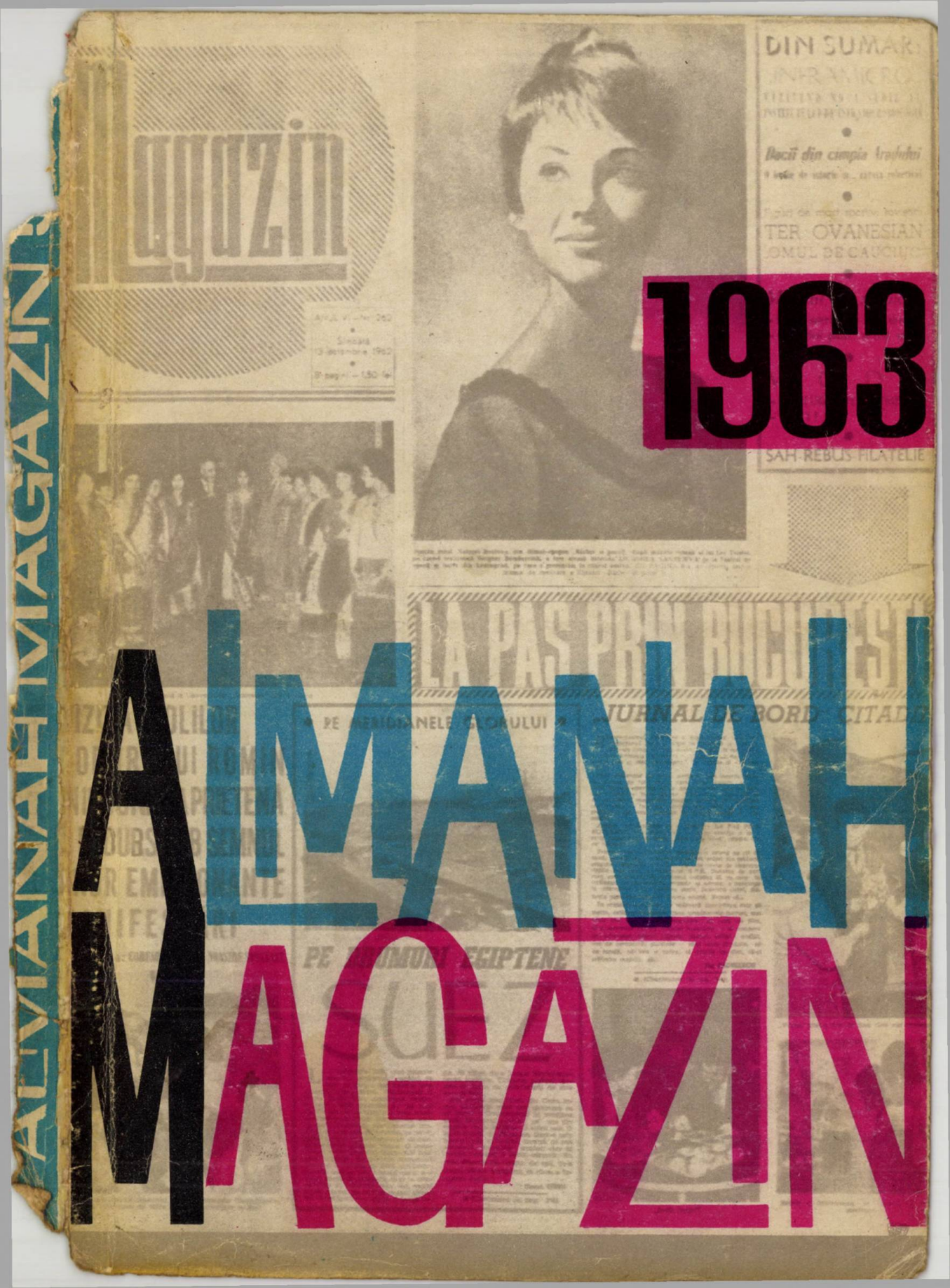
ALMANAH MAGAZIN
magazin
1963
ALMANAH
MAGAZIN

almanah

63

magazin

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr. .....

Tovarăşul GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn
preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne

1963

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

IANUARIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	
S	2	9	16	23	
D	3	10	17	24	

FEBRUARIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

MARTIE

1963

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

APRILIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

M A I

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

I U N I E

1963

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

IULIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D		11	18	25	

AUGUST

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

SEPTEMBRIE

1963

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

OCTOMBRIE

NOIEMBRIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

DECEMBRIE

DATE IMPORTANTE

24 IANUARIE 1859 — Unirea Țărilor Romîne.

15—16 FEBRUARIE — Aniversarea a 30 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie—februarie 1933, conduse de P.C.R.

21—23 FEBRUARIE — 15 ani de la primul Congres al P.M.R. prin care se creează partidul unic al clasei muncitoare din R.P.R., partid revoluționar marxist-leninist.

23 FEBRUARIE — Ziua Armatei Sovietice

3—5 MARTIE 1949 — A avut loc ședința plenară a C.C. al P.M.R. care a adoptat rezoluția asupra sarcinilor partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii.

6 MARTIE 1945 — Instaurarea puterii democrat-populare.

8 MARTIE — Ziua internațională a femeii.

12 APRILIE 1961 — U.R.S.S. înfăptuiește primul zbor al omului în Cosmos.

22 APRILIE 1870 — S-a născut V.I. Lenin.

27 APRILIE 1962 — S-a deschis sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale consacrată încheierii colectivizării agriculturii.

1 MAI — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.

2 MAI — Ziua tineretului din R.P.R.

5 MAI — 145 de ani de la nașterea lui Karl Marx.

8 MAI 1921 — Crearea Partidului Comunist din Romînia.

9 MAI 1877 — Proclamarea independenței de stat a Romîniei.

9 MAI 1945 — Ziua victoriei asupra Germaniei hitleriste.

1 IUNIE — Ziua internațională pentru apărarea copilului.

11 IUNIE — 15 ani de cînd Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție.

20—25 IUNIE 1960 — Au avut loc lucrările celui de-al III-lea Congres al P.M.R.

23 AUGUST 1944 — Ziua eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

24 SEPTEMBRIE — Ziua Constituției R.P.R.

4 OCTOMBRIE 1957 — U.R.S.S. lansează primul satelit artificial al Pămîntului.

17 OCTOMBRIE — 3 NOIEMBRIE 1961 — Au avut loc lucrările Congresului al XXII-lea al P.C.U.S.

25 OCTOMBRIE — Ziua Forțelor Armate ale R.P.R.

7 NOIEMBRIE — Ziua aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

10 NOIEMBRIE — Ziua mondială a tineretului.

28 NOIEMBRIE 1820 — S-a născut Friedrich Engels.

30 DECEMBRIE 1947 — Proclamarea Republicii Populare Romîne.

SĂRBĂTORI LEGALE

1—2 IANUARIE

1—2 MAI

23—24 AUGUST

Cu inima spre tine

Ca o arteră Oltul palpită-n val azurul,
Oglinzile de ape se joacă de-a lumina.
Dau crestele înălțime privirii. Împrejurul
e lăudat de spice, și mișcă aur tina.

Alei de plopi cu turle și bulevard de sonde
îmbărbătează zarea și bucură drumeții.
Aceste nopți de-arginturi, aceste zile blonde
dau clasicism și trepte alese frumuseții.

E mîna ta în toate, partid al cugetării,
poemul tău e țara, măsură — nemurirea.
Neliniști creatoare ne dau mișcarea mării
și steagurile tale ne înzecesc iubirea.

Cu patima durării și gustul șlefuirii
ne împlinim în toate supremi ca primăvara.
Sîntem bogați ca toamna, frumoși ca tran-
dafirii
sîntem la chip ca era și la avut ca țara.

La Dunărea albastră, la marea euxină,
La Ronda semeției și la tustrele Crișuri,
sîntem bogați în vise, în cîntec și lumină
metalele ne cheamă din mine și pietrișuri.

Ne-mbie grîna, mierea, mireasma și culoarea.
Ne știe omenirea pe nume și mîndrie.
Ne-aduce clipa vestea de glorii și savoarea,
și tot ce-atinge brațul se face poezie.

Cu inima-n spre tine, partid iubit, părinte,
desăvîrșire calmă și patos al durării.
Cu inima spre tine îți mulțumim fierbinte,
partid măreț ca munții, profund ca cupa
mării.

de AL. ANDRIȚOIU

Sînt 15 ani de cînd poporul nostru, avînd în frunte încercatul partid al clasei muncitoare, în mersul său spre eliberarea deplină, a rupt pecetea stemei regale care-i încătușa avîntul spre progres și a proclamat Republica Populară Romînă.

Cincisprezece ani în viața unui popor ce dăinuie prin secole și milenii sînt foarte puțin. Și totuși în acest scurt răstimp poporul a realizat nemăsurat mai mult decît a înfăptuit de la organizarea lui ca stat unitar pînă la revoluție.

Și printre cele mai de seamă succese trebuie menționat acel al alcătuirii trainice, organizate, a unui stat al oamenilor muncii, vechea orînduire fiind răsturnată și schimbată din temelii.

În caracterul și structura acestei noi organizări de stat a oamenilor muncii stă, în cea mai mare măsură, explicația întregului avînt creator care a reușit atîtea neînchipuite succese. Clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, preluînd puterea, a pornit la munca uriașă de construire a socialismului avînd drept călăuză Partidul Muncitoresc Romîn, înarmat cu învățătura marxist-leninistă, concepția despre lume și societate a clasei muncitoare.

Proclamarea Republicii Populare Romîne a fost cu putință datorită tocmai conducerii maselor populare de către clasa muncitoare, puternică și conștientă, călăuzită de partidul leninist, încercat și înțelept, plin de inițiativă, de spirit de disciplină, de experiență de conducător.

Stat al oamenilor muncii — aceasta înseamnă conducerea nemijlocită a tuturor treburilor lui de către reprezentanții oamenilor muncii, după concepția lor și pentru atingerea idealurilor lor.

Cu aceste forțe: o clasă muncitoare conștientă, avînd rolul conducător, o țărănime eliberată de robie, o intelectualitate devotată intereselor țării, avînd în frunte un partid încercat, însuflețită de un mare ideal social comun, Repu-

în 15 ani

blica Populară Romînă a păşit pe calea făuririi orînduirii socialiste şi a obţinut realizări care nu au fost cu putinţă niciodată în trecut.

Justeţea şi spiritul de dreptate al ideilor şi concepţiilor care stau la baza politicii noastre interne, succesele pe care ea le-a obţinut, ca şi înaltele concepţii de egalitate şi etică internaţională care stau la baza politicii noastre externe, au polarizat întregul popor în jurul partidului şi guvernului şi i-au dinamizat iniţiativele, entuziasmul şi puterile creatoare.

Demnitatea omenească restaurată pentru orice fiinţă, ridicarea muncii la rang de cinste şi onoare au dat oamenilor o mare mîndrie, un mare avînt şi imensa bucurie de a munci.

Sînt toate aceste bunuri ale Republicii Populare Romîne, realizări de seamă în domeniul făuririi unui om nou, cetăţean conştient, demn, devotat, al acestei Republici.

Mărturia trăiniciei permanente a progreselor şi rezultatelor obţinute rezultă fără putinţă de tăgadă şi din cifrele bugetelor succesive ale Republicii Populare Romîne, unde imensa majoritate a veniturilor se realizează din sectorul socialist şi unde creşterea acestor venituri este un fenomen obişnuit şi constant care se oglindeşte în înflorirea continuă a ţării, în viaţa tot mai îmbelşugată pe care o trăiesc cei ce muncesc.

Acolo, în cifrele bugetelor, în datele în care se reflectă an cu an realizarea şi depăşirea planurilor noastre economice, în numărul mereu în creştere al şcolilor şi universităţilor şi al altor aşezăminte de cultură, în grija de fiecare zi pentru sănătatea şi bunăstarea poporului — acolo e graficul măreţ al progreselor uriaşe realizate de Republica Populară Romînă în aceşti 15 ani de la naşterea ei. Iar proiectarea acestui grafic pe harta ţării, transformă an cu an peisajul patriei, care se îmbogăţeşte mereu cu noi fabrici şi uzine, înzestrate cu noi utilaje din cele mai moderne, cu noi construcţii de locuinţe şi culturale, care au schimbat, în cîţiva ani nu numai faţa oraşelor şi satelor noastre ci şi viaţa întregului nostru popor.

Orice călătorie a noastră, astăzi, în orice parte a ţării, ne aduce surprize uluitoare şi ne umple inima de bucurie. Şi întrucît fiecare dintre noi, muncind în domeniul său, aduce o contribuţie la această operă comună, călătoriile acestea şi priveliştile care ne mîngîie privirile, ne aduc şi un plăcut sentiment de mîndrie. Şi, totodată, tot ceea ce vedem cu ochii că s-a realizat de noi toţi într-un minunat avînt de solidaritate, sub conducerea partidului şi guvernului, constituie un mare imbold pentru viitor şi o neasemuită întărire a încrederii în puterile noastre.

Minunatele realizări ale Republicii Populare Romîne sînt recunoscute cu prisosinţă de toţi străinii care ne vizitează ţara.

Seriozitatea operei pe care o înfăptuieşte cu atîta eroism, justeţea poziţiei pe care o are ţara noastră în toate problemele internaţionale, chibzuinţa şi realismul cu care-şi susţine poziţia în toate forurile internaţionale i-au adus Republicii Populare Romîne prestigiul internaţional, în continuă creştere de care se bucură.

La O.N.U. glasul reprezentanţilor noştri e ascultat cu luare aminte şi respect, la conferinţele şi comisiile internaţionale ţara noastră face propuneri judicioase de care se ţine seama; avem pe plan internaţional iniţiative menite să ducă la consolidarea păcii; în congrese, simpozioane sau colocvii internaţionale aducem aportul substanţial al ştiinţei şi culturii noastre.

Patriotismul socialist de care este pătruns poporul nostru, dorinţa lui neclintită de pace şi prietenie între popoare constituie un exemplu sigur şi plin de umanitarism în toate problemele ce se ridică pe plan internaţional, şi unesc strîns întreg poporul în jurul partidului şi guvernului.

Republica noastră Populară e tînără, dar dacă în 15 ani ea a înfăptuit ceea ce vedem şi simţim, ce va înfăptui, pe baza acestor realizări, în următorii 15 ani?... O viziune luminoasă ne dă programul dezvoltării economiei naţionale pînă în anul 1980, ce se elaborează pe baza indicaţiilor trasate de Congresul al III-lea al P.M.R.

Dar pînă în anul 2000?!

Visarea şi fantezia nici unui poet, niciunui geniu, nu pot închipui cum va arăta în ochii tuturor, realitatea viitoare: faţa patriei noastre din acea răscruce de veac.

DEMOSTENE BOTEZ

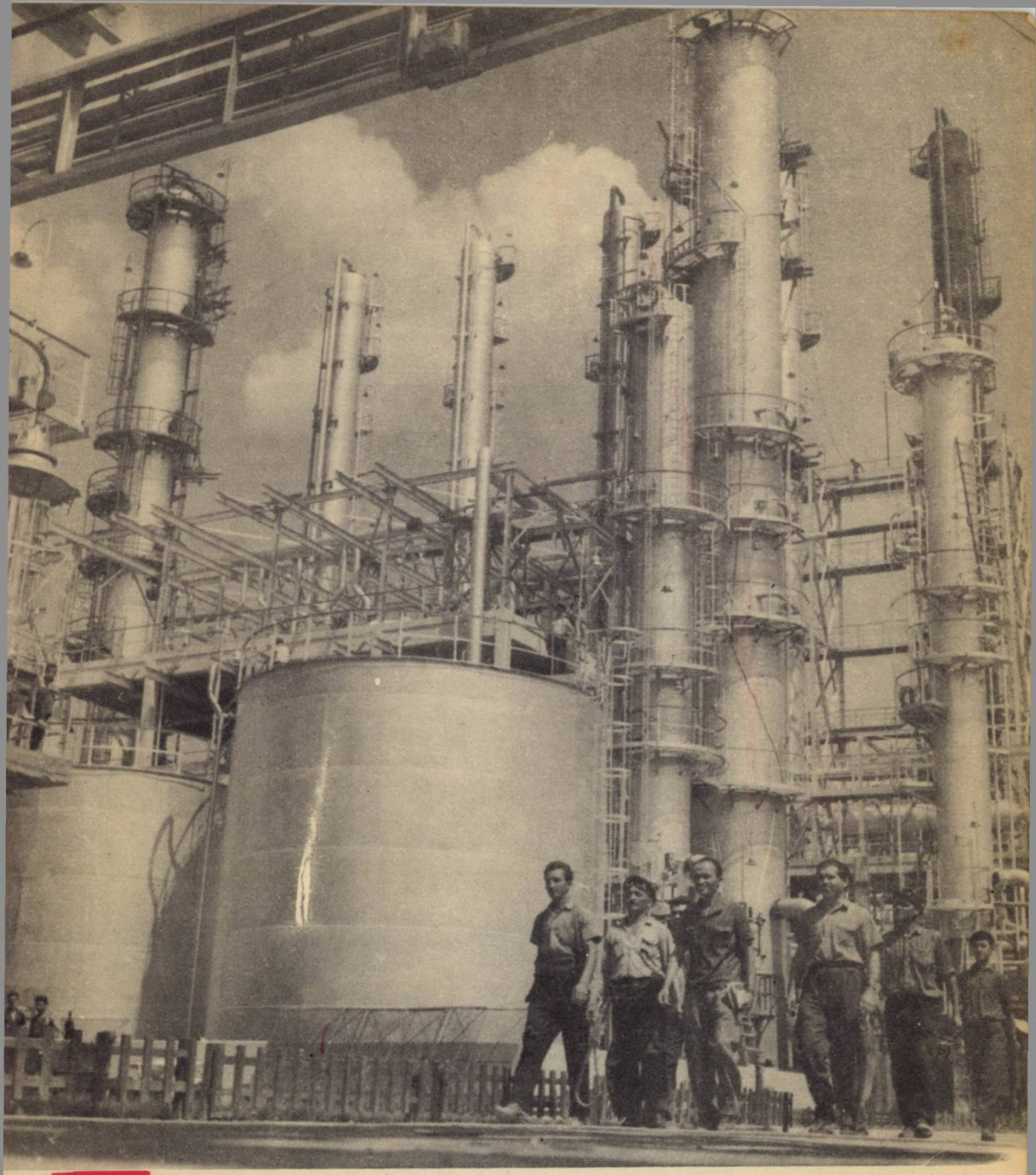

Aspect de la complexul de reformare catalitică a benzinei și de hidrofinare a motorinei, de la Brazi. Important obiectiv al industriei noastre petroliere, acest complex are o capacitate de prelucrare de un milion de tone pe an și contribuie la sporirea valorii produselor obținute din fiecare tonă de țiței supusă prelucrării, îmbunătățește calitatea benzinei și a motorinei, sporind materia primă necesară industriei petrochimice de cauciuc sintetic, de mase plastice și de fire sintetice.

În locul unui reportaj...

Scriu despre primăvara anului 1962, neuitata primăvară. Nimic mai simplu (s-ar părea pentru meseria noastră) și totuși, nimic mai complicat. Treisprezece primăveri nemaipomenite, unice fiecare în felul ei, sînt înglobate în această triumfătoare și nu mai puțin istorică primăvară, a marii și deplinei colectivizări a agriculturii. Aș vrea să recitesc acum, și să consemnez aici primele reportaje, primele note, primele informații apărute în vara anului 1949 despre prima recoltă a primelor gospodării agricole colective. Aș vrea (și ar trebui) să redau aici ceva din tulburarea grea de sensuri care-l încerca pe ziaristul primelor reportaje despre hotărîrea primilor țărani îndemnați de comuniști care și-au schimbat traiul vechi într-unul care începea cu „al nostru" și continua cu prefacerea actuală și viitoare a țăranului care devine tot mai mult un om luminat.

Fiecare primăvară a pregătit parcă primăvara următoare și toate primăverile la un loc au dus la saltul cel mare. Au căzut și s-au dus pe apele primăverii năravuri vechi, mentalități și boli de secole. Adierea proaspătă, plină de energie, a triumfat. Sesiunea Extraordinară a Marii Adunări Naționale din primăvara anului 1962 a consfințit istorica biruință pe care tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej o exprimă în neuitatele cuvinte: „Socialismul a biruit definitiv la orașe și sate". „Aplicînd creator la condițiile țării noastre planul cooperatist al lui Lenin, învățînd din bogata experiență a P.C.U.S. în construcția socialistă la sate, partidul a desfășurat o muncă îndelungată și răbdătoare pentru a convinge țărănimea muncitoare să-și unească micile gospodării în mari gospodării agricole socialiste."

Țin minte, emoția puternică și mîndria care ne-au stăpînit în zilele istoricei sesiuni; sentimentele de înflăcărare explosivă cînd vasta cupolă de sticlă, întoarsă ca „o uriașă lalea" cum spunea academicianul Călinescu, vibra de vuetul aplauzelor și rînd pe rînd, noii maeștri ai agriculturii, inginerii și președinții de gospodării colective

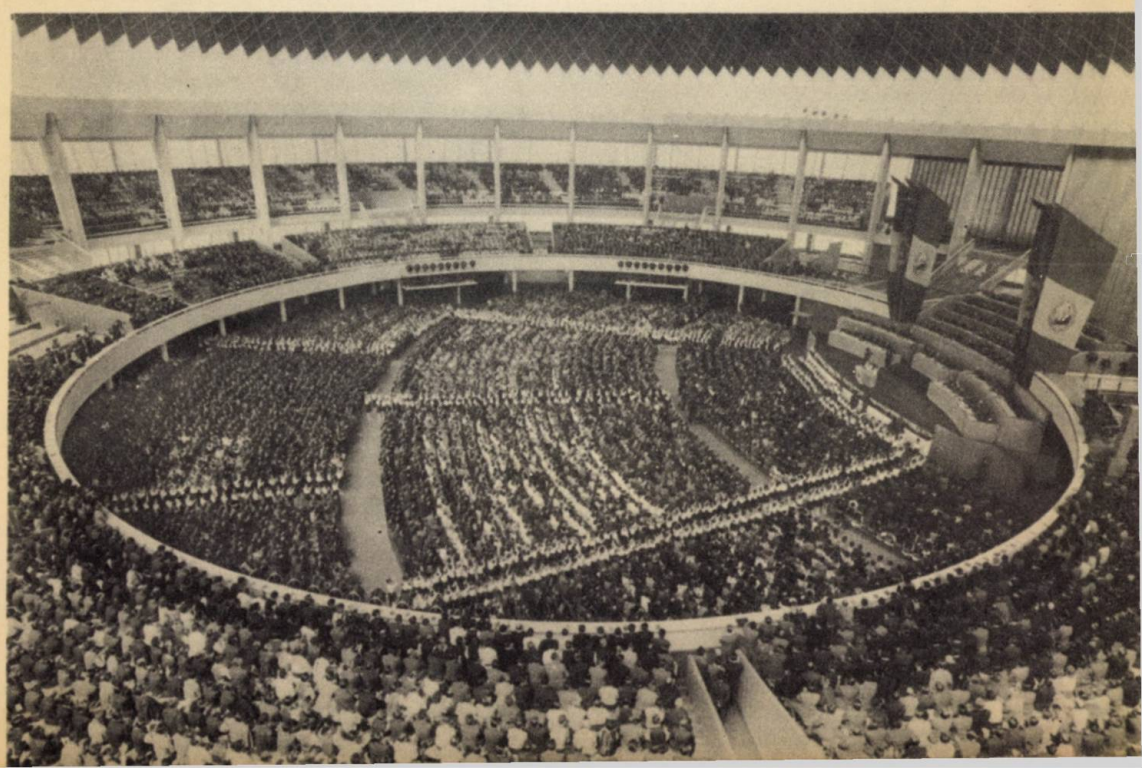

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej felicită pe Eroul Muncii Socialiste Petre Draciuc, președintele gospodăriei colective din satul Tătoești, regiunea Iași.

urcau la tribună, în fața Comitetului Central al partidului să raporteze istoriei realizările lor și să chibzuiască asupra viitorului.

Un întortochiat, adesea sîngeros și tragic proces de milenii al omului și dramelor pămîntului se încheia sub cupola de azur a acestei splendide primăveri. Lupta cu puterile ostile venite din adîncul cavernelor cînd mintea și brațele neodihnite ale omului și-au făurit cea mai simplă unealtă — unealta primordială a vieții, plugul — și-au rămas peste sute de ani, prin tot cortegiul de civilizații credincioase prin forța împrejurărilor acestei unelte, se încheia cu o strălucitoare victorie. O victorie care înălța omul satului așezîndu-l în lumina evului nou ce i se deschidea promițător, plin de speranțe.

Socialismul — civilizație superioară a omenirii — prin baza sa tehnică pusă în slujba întregii societăți, corectează radical tipul conservat de istorie al țăranului robit pe bucățica lui de pămînt, cu plugul și cu uneltele lui primitive. Tractoarele făurite de clasa muncitoare, combinele și toate mașinile moderne create de industria socialistă, eliberează pe țăran pentru prima dată de munca lui ucigătoare cu ariditatea și silnicia pămîntului, creînd un nou tip de țăran, colectivistul înaintat, înarmat cu puterile științei și tehnicii.

În zilele acestei biruitoare și neuitate primăveri, am regretat că-n sală nu se afla ca invitat John Steinbeck, tulburătorul romancier al fermierilor americani, autorul zguduitoarei drame a sutelor de mii de familii scoase de pe pămînturile și din rosturile lor de ofensiva draconică a capitalismului — de tractorul care acolo joacă rolul orb și absurd al uneltei stăpînului, stăpîn care poruncește (în numele intereselor pîinii sale și al legilor economiei capitaliste) și peste noapte mii de oameni sînt scoși din casele lor și svîrliți pe drumuri. Drumurile sudului, drumurile spre California, țara fructelor de aur, sînt pline de dezrădăcinați, de zdrențăroși afurisiți, de „okii" cum le spun polițiștii gonindu-i din loc în loc ca pe niște ciumați. Pe aceste lungi și nesfîrșite drumuri se adună și se coc „fructele mîniei". L-aș fi dorit în sală pe autorul „Fructelor mîniei", să vadă cu ochii și să simtă cu inima lui generoasă minunata noastră primăvară — primăvara oamenilor liberi și mîndri, stăpîni pe pămîntul și pe destinul lor, oameni care urcă la tribuna celui mai înalt for de conducere al statului și chibzuiesc, cu înțelepciune și gravitate, asupra rostului lor pe lume și a pîinii pe care ei o produc.

Despre un astfel de moment și o astfel de primăvară am schițat aici doar cîteva idei fugitive. În mii de nuanțe și de culori toate elementele renasc, forța generatoare a vieții e atît de tumultoasă încît ar trebui, la înălțimea și splendoarea acestei primăveri, cuprinsă în mii de pagini.

AL. IVAN GHILIA

Țara-i colectivizată

Măruț verde și rotat
De la Iași pînă-n Banat,
Numai flori tinere-or dat;
Din Maramureș la Mare

Vezi tot floare lîngă floare,
Cu miresme-mbătătoare:
Colective mii și mii
Multe de nu le mai știi!

Suflă vîntu-n frunza lată
Țara-i colectivizată.
Suflă vîntu-n flori pe șes
Bună cale ne-am ales;

Tinără-i frunza pe fag,
Viața ne-o trăim cu drag,
Că partidul luptător,
Lumina luminilor,

Ne-o învățat cu răbdare
Cum s-avem îmbelșugare.
Cer de noapte, cer cu stele,
Mîndră-i calea țării mele

Așternută-i cu lumini,
Nu ca mai demult cu spini —
Podită-i toată cu zori
De oamenii muncitori

Și mergem tihniți la deal
Prin vremea cu grîul val —
Și mergem tihniți în sus
Unde griji pe lume nu-s;

Calcă sprinten, frățioare,
Că văd în a vremii zare
Licărind un mîndru soare:
Soare-al comunismului,

Unde-i gîndul omului
Și ne-am înfrățit pămîntul
Muncind să ne-ajungem gîndul;
De la Iași pînă-n Banat

De-ai să umbli sat cu sat,
Din Sighet pînă la Mare
Numa-nfrățite ogoare
Și-n om veselie mare.

Poezii culese de **Ion Socol** *din regiunile Hunedoara și București*

Lenin e lumină vie

Frunză legănată-n vie
Lenin e lumină vie;
Mă uit seara-n sus pe cer
Cîte stele-s toate pier.

Mi se sting codrii de stele,
Luna și ea printre ele,
Că vine voinicul soare
Cu văpaia lui cea mare

Revărsînd-o pe ponoare;
Da' și el cu-amurgul pleacă
Lumii ocolul să-i facă,
Tot coboară și tot suie,

Aci-l vezi și aci nu e!
Da' eu știu albă lumină
Ce-n amurguri nu se-nclină —
Și știu o lumină-naltă,

Ea-n inimi de oameni saltă
Cu flăcări roșii ca para,
Tinere ca primăvara —
Raza lor lumină gîndul

Zile-ntregi și nopți de-a-rîndul,
Omu-i om doar care-o știe,
Că asta-i lumină vie
Din mintea lui Lenin trează,

Peste vremuri scînteiază
Și la muncă-mbărbătează.
Dac-aduni stele și lună
Și cu soarele-mpreună,

Focul adormit în pietre
Și pe cel arzînd pe vetre,
Tot n-or lumina mai tare
Decît leninistul soare!

Pentru drumul dinspre mîine,
Pentru cîntec nou și pîine,
Pentru ani de bucurie,
Lenin e lumină vie.

ZILE DE NEUITAT

Satisfacția de a fi fost martorul unor întîmplări memorabile constituie un privilegiu unic, vrednic de jinduit. Cînd ai avut fericirea să participi la evenimente chemate să intre pentru multă vreme în conștiința colectivă nu vei pregeta să-ți aduci aminte de ele, să povestești celor ce n-au avut prilejul să se afle de față, să te referi din nou și din nou la ele.

Evenimentul la care ne referim a avut caracterul unei grandioase sărbători, la care au participat și s-au putut socoti martori nemijlociți zeci și sute de mii de oameni.

Zeci și sute de mii de oameni, participanți la manifestările prilejuite de vizita în țara noastră a delegației de partid și guvernamentale sovietice condusă de tovarășul Hrușciov, care ne-a vizitat țara între 18—25 iunie, au adunat în acele zile comoara unor impresii de neuitat. Adesea aceste impresii au fost culese în crîmpeiul cîtorva clipe, în scurtul răstimp al trecerii trenului oficial printr-o gară, la o călduroasă strîngere de mînă, sau la un schimb prietenesc de saluturi.

Dar oricît de puțin ar fi durat întîlnirile cu înalții oaspeți ecoul acestora, purtat mai departe din om în om, răsfrînt în paginile ziarelor, oglindit pe ecranele cinematografelor și televizoarelor a făcut ca la manifestările vizitei să ia parte întregul nostru popor, transformîndu-le într-o mare și emoționantă mărturie a prieteniei care unește pe veci popoarele romîn și sovietic.

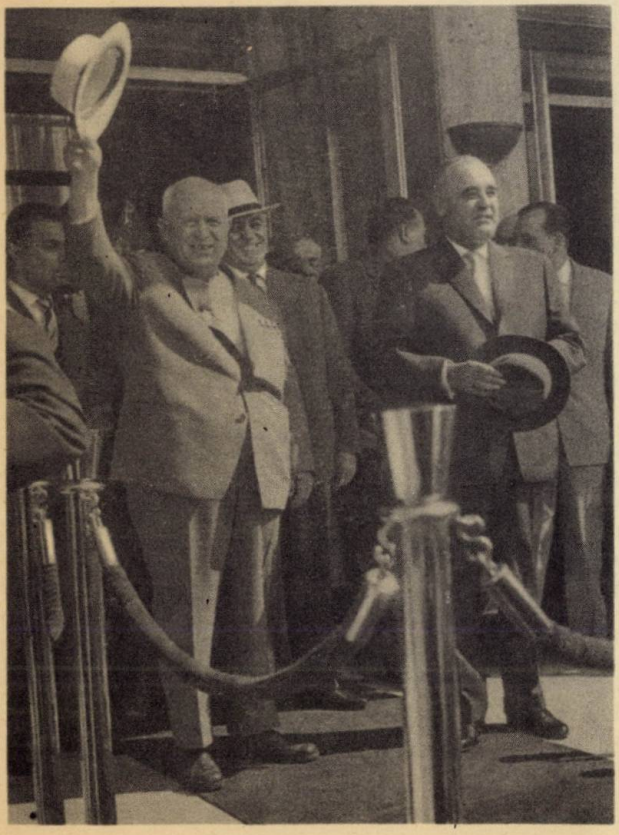

În gara Băneasa, la sosirea înalților oaspeți

Răsfoiesc carnetul cu însemnări făcute în timpul vizitei la București, Onești, Hunedoara, Craiova, Constanța...

Găsesc pe una din primele file un nume: Nicolae Război. Gîndul mi se întoarce spre locul unde am făcut această însemnare: în atelierul de armătură al Uzinelor Griviția Roșie. Conducătorul delegației sovietice s-a oprit în dreptul unui băiețandru brunet, să fi avut 16—17 ani. L-a întrebat la ce lucrează, cu ce se ocupă părinții și în ce meserie vrea să se califice. La despărțire tovarășul Hrușciov i-a dăruit insigne reprezentînd pe Gagarin și Titov, nava cosmică „Vostok"...

... Vor trece anii, ucenicul va ajunge strungar sau poate inginer, dar această întîlnire nu i se va șterge din minte niciodată.

După cum nu se va putea șterge din amintirea nimănui dintre cei carè au fost de față mitingul din uriașa hală a vagoanelor de la Uzinele Griviția

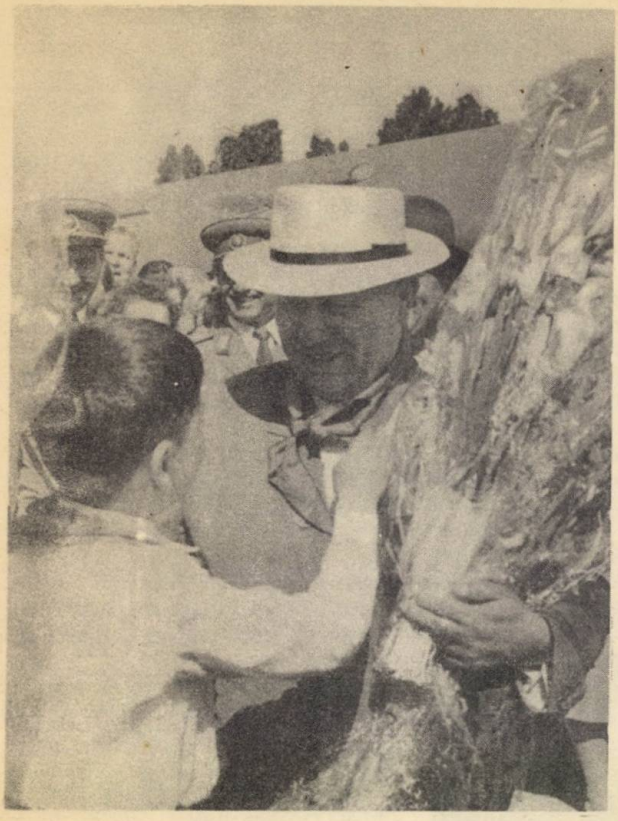

Roșie . Aruncîndu-ți privirile peste imensa mare de capete fremătînd de aplauze și ovații, gîndul te purta cu ani în urmă, în zilele sîngeroase ale lui februarie 1933, cînd muncitorii ceferiști, înfruntînd teroarea regimului burghezo-moșieresc, s-au ridicat, în frunte cu comuniștii, împotriva exploatării și a pregătirilor de război antisovietic.

Îmi aminteam de asemenea cu cîtă mîndrie justificată vorbea anul trecut bătrînul muncitor feroviar sovietic Iakov Kondratiev în timpul unei întîlniri cu delegația de partid și guvernamentală romînă, referindu-se la revolta și protestul oamenilor sovietici atunci cînd au aflat că satrapii regelui se năpustiseră cu armele împotriva muncitorilor de la Griviția. „Acum feroviarii romîni sînt oameni liberi" — încheia Kondratiev.

Acești oameni liberi, reprezentanți ai poporului despre care N.S. Hrușciov spunea la Griviția Roșie că a măturat ca pe un gunoi „moșierii, capitaliștii, boierii în frunte cu regele", își manifestau dragostea prietenească față de cei ce au fost alături de ei în anii de lupte și în anii de biruințe — oamenii sovietici. Minunată pildă de internaționalism proletar, de trăinicie a prieteniei dintre popoarele țărilor socialiste, dintre popoarele sovietic și romîn!

Răsfoiesc mai departe carnetul de însemnări. Alt nume îmi evocă persoana unei îngrijitoare de păsări de la Ceacu, șefa de echipă Maria Pantilie. În urmă cu numai doi ani, cu prilejul celui de al III-lea Congres al P.M.R. Maria Pantilie a stat de vorbă cu tovarășul Hrușciov căruia i-a împărtășit rezultatele obținute de gospodăria lor în creșterea păsărilor, înfățișîndu-i în același timp și planurile de viitor. Acum, Maria Pantilie a fost bucuroasă să-i spună tovarășului Hrușciov că a dus la bun sfîrșit tot ceea ce se obligase să înfăptuiască atunci, la Congres și că are în vedere planuri și mai îndrăznețe.

Dar cîți dintre cei care s-au întîlnit, într-un fel sau altul cu solii poporului sovietic n-au avut de povestit înalților oaspeți, asemeni Mariei Pantilie, ca prietenilor celor mai apropiați, izbînzile anilor aceștia!

Cea mai recentă dintre ele — terminarea transformării socialiste a agriculturii — era o realitate de care oaspeții aveau prilejul să ia cunoștință încă înainte de a strînge mîinile celor ce-i așteptau: panorama ogoarelor înfrățite, a lanurilor uriașe de semănături, din care grupuri de colectiviști făceau semne de salut spre tren.

Acestei priveliști îi urmau altele deopotrivă de frumoase, deopotrivă de semnificative: Oneștii cu blocuri albe și cu puternicele unități ale petrochimiei — rod al colaborării dintre țările noastre, Hunedoara — cetatea de foc, înfloritoarea Vale a Jiului, Craiova industrială, minunatul litoral...

Sînt zile care prețuiesc cît anii. Cele șapte zile ale vizitei în țara noastră a delegației de partid și guvernamentale sovietice, condusă de Nikita Hrușciov, simbolizează cum nu se poate mai bine tradiționala prietenie romîno-sovietică, prietenie crescută de-alungul anilor sub semnul marxism-leninismului, al unității, al luptei pentru triumful păcii în lume.

B. BUZILĂ

SOLIE DE PACE ȘI PRIETENIE

Cînd apar aceste rînduri, la cumpăna anilor, amintirea soliei de pace și prietenie a poporului nostru dusă în luna octombrie a anului 1962 de tovarășul Gheorghe Gheorghiu - Dej, Președintele Consiliului de Stat, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, Președintele Consiliului de Miniștri și Corneliu Mănescu, ministru de externe, departe, la mii și mii de kilometri, peste mări și țări, în Indonezia, în India și Birmania, stăruie proaspătă încă. Această vizită de 25 de zile (în care timp au fost străbătuți peste 25.000 de kilometri, mai mult decît ar fi înconjurul pămîntului pe deasupra celor doi poli) a reprezentat o reafirmare a principiilor politicii externe a statului nostru; ea a contribuit prin cunoașterea mai îndeaproape a popoarelor respectivelor țări, prin discuțiile purtate cu conducătorii lor, la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările noastre și prin aceasta la întărirea forțelor care militează împotriva cursei înarmărilor, împotriva colonialismului, pentru o lume fără războaie și fără arme, pentru o lume a păcii, libertății și progresului. Cît se poate de firesc a fost de aceea, ca această vizită să fi fost urmărită cu viu interes la noi în țară cît și în țările vizitate, bucurîndu-se totodată de un larg ecou în opinia publică mondială.

*

Vizita solilor poporului nostru în Indonezia a durat 12 zile în care timp ei au vizitat Universitatea Indonezia din

Pe aeroportul Kenajoran din Djakarta, la sosirea solilor poporului romîn

Djakarta, complexul energetic de la Djatiluhur, orașul Bogor și renumita sa grădină botanică, orașul Bandung, unde în 1955 a avut loc Conferința țărilor afro-asiatice, orașul Jogjakarta și celebrul templu de la Borobudur, precum și insula Bali renumită pentru frumusețea ei naturală și pentru bogăția folclorului păstrat de băștinași.

În India, în cele opt zile cît a durat vizita, oaspeților romîni le-au fost făcute cunoscute activitatea de producție de la Complexul model de ferme pentru produse lactate din Aarey, cea a Institutului de energie atomică de la Trombay, ambele situate în vecinătatea orașului Bombay, munca ce se desfășoară la uzinele de avioane și de telefoane, și la Institutul indian de științe de la Bangalore, preocupările cercetătorilor de la Laboratorul național de fizică din Delhi și viața satului Korali din districtul Kurgaon, vecin capitalei Indiei.

În Birmania solii poporului nostru au vizitat pagoda Swe Dagon, vestită bijuterie arhitectonică precum și alte puncte

ale Rangoonului, printre care și mai multe obiective sociale și culturale.

Simpla enumerare a obiectivelor vizitate oglindește cît de variată și de cuprinzătoare a fost această vizită în care solii poporului nostru au avut prilejul să se întîlnească cu muncitori, țărani și intelectuali, să cunoască viața economică și social-culturală a Indoneziei, Indiei și Birmaniei, prezentul lor de muncă încordată și trecutul de luptă pentru eliberare națională, împotriva colonialiștilor, tradițiile culturale și năzuințele de progres și bunăstare care însuflețesc activitatea a zeci și zeci de milioane de oameni ce scrutează plini de încredere viitorul.

Pentru noi, cei ce-am avut prilejul să fim martorii acestei vizite, va rămîne de neuitat cuvîntul „Merdeka" („Libertate") — lozincă de luptă a poporului indonezian — rostit de mii și mii de glasuri pe tot cuprinsul Indoneziei, în sate și în orașe, în chip de salut adresat solilor poporului nostru; va rămîne de neuitat pădurea de steguleț pe care mii și mii de mîini le fluturau pe marginea drumurilor; va rămîne de neuitat încrederea cu care inginerii, muncitorii, specialiștii și cercetătorii indieni se adresau tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, propunînd schimburi de experiență, schimburi de specialiști în scopul adîncirii colaborării dintre țările noastre. Și iarăși niciodată nu vom uita miile de chipuri concentrate, la mitinguri și adunări, care ascultau cu adînc respect fie că erau ei cetățeni ai Jogjakartei, studenți ai Universității Indonezia, locuitori ai orașului Bangalore sau cetățeni din Delhi, adunați la Fortul Roșu, mesajul de pace și prietenie al poporului romîn. Și iarăși nu vom uita emoția cu care priveam tricolorul țării noastre fluturînd în aceste țări îndepărtate, emoția cu care ascultam pe aeroportul din Delhi, din Bali, din Rangoon, imnul de stat al țării înălțîndu-se spre cerul pururi fierbinte al unor țări de sub tropice și ecuator.

Vizita făcută de solii poporului nostru în Indonezia, în India și Birmania a dovedit imensul prestigiu internațional al Republicii Populare Romîne. Țara noastră, cîndva aliniată printre campioanele în analfabetism, am văzut-o privită în Indonezia ca o pildă în lupta pentru făurirea unei intelectualități noi, a cadrelor de specialiști capabili să contribuie la avîntul economiei și culturii. Țara noastră, privită cîndva doar ca o bogată sursă de materii prime, am văzut-o apreciată pentru munca sa creatoare pusă în slujba punerii în valoare a resurselor naturale și dezvoltării pe această bază a unor întregi ramuri economice. În acest sens am văzut țara noastră apreciată în India în ceea ce privește dezvoltarea industriei petrolifere și pentru sprijinul dat în această privință de către țara noastră Indiei. Despre Romînia, despre cultura ei, despre economia ei am auzit vorbindu-se la mii de kilometri depărtare, pînă și-n cealaltă emisferă a pămîntului, cu respect și admirație.

Vizita solilor poporului nostru în aceste îndepărtate țări ale lumii a subliniat încă odată cît de înalte sînt culmile pe care, îndrumați de partid, am urcat. Succesele dobîndite ne mobilizează la noi eforturi, la noi strădanii, pe toate planurile, pentru a le spori, pentru a ridica tot mai sus prestigiul țării noastre, factor activ în lupta țărilor socialiste pentru apărarea celor mai nobile năzuințe ale umanității: progresul și pacea.

VIRGIL DĂNCIULESCU

● Prin munca plină de avînt a clasei noastre muncitoare, sarcinile stabilite de cel de-al III-lea Congres al partidului în ce privește dezvoltarea industriei se realizează și se depășesc an de an. În primii 3 ani ai șesenalului, ritmul mediu anual al producției industriale este 15,8 la sută față de 13 la sută prevăzut în Directive. Numai sporul de producție obținut în primii trei ani ai șesenalului reprezintă mai mult decît dublul întregii producții industriale a anului 1938.

● Potențialul economic al țării noastre se reflectă în venitul național care în 1961 a fost de 3 ori și jumătate mai mare decît în 1949. Datorită sporirii resurselor materiale și financiare ale țării a fost posibil ca în această perioadă să se investească pentru dezvoltarea economiei peste 180 miliarde lei, de aproape 10 ori mai mult decît întregul buget al statului din 1950.

● În perioada anilor 1949—1961 au fost reutilate, modernizate și dezvoltate aproape 500 întreprinderi existente și au fost construite în industria republicană peste 280 de întreprinderi și secții noi.

● Roadele politicii partidului și statului de industrializare socialistă și de ridicare economică și social-culturală a tuturor regiunilor țării, se vădesc din plin în dezvoltarea impetuoasă pe care o cunoaște în anii puterii populare și regiunea Bacău. Azi producția globală industrială a acestei regiuni este de cca. 8 ori mai mare decît cea din 1938.

● Producția industriei chimice a crescut de 18 ori față de 1938.

● În 1961 s-au produs în industria bunurilor de consum de 3 ori mai multe țesături de bumbac, de 4 ori mai mult zahăr, de 7 ori mai mult ulei decît în anul 1938.

● Din anul 1948 și pînă în prezent în București au fost construite 42 de întreprinderi noi iar peste 140 de fabrici au fost dezvoltate și reutilate. Volumul producției întreprinderilor bucureștene, care reprezintă mai mult de o cincime din producția industrială a țării, este cu 20 la sută mai mare decît întreaga producție industrială din 1938 a Romîniei burghezo-moșierești.

● Țara noastră are relații comerciale cu peste 87 de țări, volumul total al comerțului exterior al țării sporind între 1949—1961 de peste 4 ori.

● În marile combinate și uzine, pe șantierele de construcții, în agricultură și-au început activitatea în 1962 3300 de ingineri, absolvenți ai institutelor de învățămînt tehnic superior. Astfel numărul inginerilor din economia națională a țării se ridica la mijlocul anului 1962 la 68.000 față de 9000 cît reprezenta în anul 1938.

CIFRE SEMNIFICATIVE

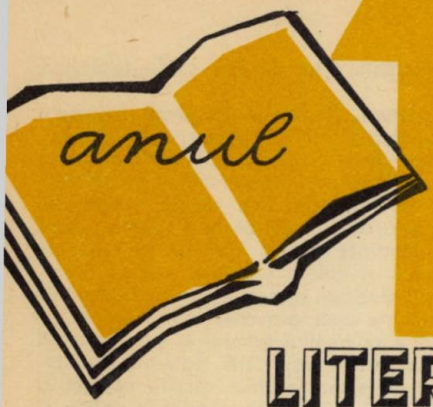

1962 LITERAR

Fără îndoială, cel mai însemnat eveniment care a avut loc în cursul anului trecut în domeniul literaturii îl constituie conferința pe țară a scriitorilor din R.P.R. Cu acest prilej, scriitorii au discutat amplu și multilateral probleme profesionale de un interes acut fără a pierde din vedere însă chestiunea principală, aceea a orientării generale a literaturii. Scriitorii noștri au ținut să sublinieze cu acest prilej unitatea ideologică și politică a frontului unit scriitoricesc, solidaritatea profundă cu munca eroică a poporului nostru pentru desăvîrșirea construcției socialismului. Participanții la conferință au arătat că, îndrumată de partid, literatura constituie un factor puternic de influență și educație a maselor. Oglindind veridic realitatea noastră revoluționară în ceea ce are ea tipic, esențial, prin opere de mare valoare artistică, literatura poate contribui cu eficacitate la dezvoltarea conștiinței omului nou. Dar pentru aceasta, scriitorii trebuie să cunoască temeinic viața nouă în ceea ce are ea caracteristic. S-a relevat că principiul leninist al îndrumării literaturii de către partid a fost și rămîne principiul fundamental al realismului socialist, temelia de neclintit a muncii creatoare scriitoricești. Vorbitorii s-au preocupat de asemeni de problema măestriei artistice, de atenția pe care scriitorii trebuie să o acorde limbii literare. Analizînd succesele literaturii noastre noi și principiile ce stau la baza activității scriitoricești, conferința a arătat totodată și lipsurile ce mai frînează creația literară, criticîndu-le cu combativitate.

Întîmpinat cu deosebită căldură de participanți, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a adus conferinței scriitorilor salutul C.C. al P.M.R., al Consiliului de Stat și al Guvernului R.P. Romîne. Acest salut constituie un document de mare însemnătate, un îndreptar teoretic prețios în activitatea creatoare a obștei scriitoricești.

POEZIA

Versurile publicate în revistele literare după conferință mărturisesc o mai mare apropiere a scriitorilor de viață, de problemele majore ale epocii noastre. Un element pozitiv îl constituie numeroasele articole critice discutînd operativ, combativ, producția poetică; de asemeni întîlnirile cu cititorii — dintre care le amintim pe cele din „săptămîna poeziei" — au contribuit mult la dezvoltarea liricii noastre într-o direcție sănătoasă. Volumele de poezie apărute în cursul anului (Al. Jebeleanu, C. Nisipeanu, Gelu Naum, Meliusz, A. Rău, I. Bănuță, A. Gurghianu) și care constituie rodul unor strădanii mai vechi, au fost discutate în presă, subliniindu-se orientarea lor spre realitățile noastre, optimismul lor fundamental, abordarea unei tematici interesante, actuale. Totuși, s-a remarcat că unele poezii din volumele lui C. Nisipeanu și I. Bănuță nu corespund unor exigențe înalte. De asemeni în volumul lui Gelu Naum se manifestă încă unele influențe formaliste, iar în acel al lui Aurel Rău, există elemente de paseism. De o bună primire s-a bucurat volumul lui Ion Brad, „Mă uit în ochii copiilor". Criticii au apreciat exigența poetului, semnalînd maturizarea sa artistică, lărgirea considerabilă a universului său poetic, prezența combativă în actualitate. Marcel Breslа-

şu a cules „Alte nişte fabule" pline de vervă satirică. Cititorii aşteaptă apariţia volumului anunţat de poezie al Mariei Banuş „Magnet". În „Culorile toamnei", Mihai Beniuc rămîne poetul combativ ce ştie să îmbine — în ciuda cîtorva versuri slabe, inexpresive — meditaţia filozofică asupra marilor probleme ale epocii cu viziunea tinerească a viitorului. Monumentală în viziunea sa istorică, dramatică în dinamismul ei profund şi autentic emoţionantă prin tensiunea ideilor poezia lui Beniuc rămîne o artă a luptei şi speranţei. Colecţia „Luceafărul" — care publică primul volum al tinerilor — a fost în continuare foarte activă. După ce a tipărit debuturile lui Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Ilie Constantin ş.a., anul acesta ne-a dat cărţile lui Anghel Dumbrăveanu, Grigore Hagiu, Miron Scorobete, Darie Novăceanu, Ion Acsan, Ion Crînguleanu şi Adrian Munţiu. Cu toate inegalităţile şi slăbiciunile inerente debutului, tinerii poeţi se dovedesc talentaţi, pătrunşi de spiritul contemporaneităţii, dornici de a cînta marile realizări ale socialismului. Dintre ei, Darie Novăceanu apare ca încă extrem de inegal, iar I. Crînguleanu ca insuficient format artisticeşte, deşi cu reală sensibilitate poetică. O menţiune se cuvine volumului postum „Primele iubiri" care reuneşte, pentru prima dată, toate versurile regretatului Nicolae Labiş. Este bine ca tinerii poeţi să-şi amintească mereu sfatul cuprins în cuvîntarea tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, la conferinţa scriitorilor: „Tinerii scriitori, urmînd îndemnul fruntaşilor scrisului nostru, să se deprindă, în munca grea asupra paginii, să facă „ucenicie neîntreruptă, pe toată viaţa", pentru a-şi perfecţiona măestria". Desigur, volumele apărute anul acesta cuprind o activitate literară mai veche. Tocmai de aceea reamintim recomandările făcute la conferinţa scriitorilor, ca poeţii să-şi sporească exigenţa faţă de propria lor producţie, să înlăture platitudinile şi prozaismele, versurile confuze, imaginile încîlcite, temele minore, preocupările înguste. Poezia noastră este chemată să se apropie tot mai mult de gîndurile şi sensibilitatea oamenilor noi, constructori ai socialismului, pentru ca în imagini viguroase să transmită artistic adevărurile şi valorile epocii noastre.

PROZA

Schiţa — specia cea mai operativă a prozei — a fost în anul 1962 bine reprezentată. Amintim culegerile de nuvele şi schiţe ale Luciei Demetrius, ale lui Kovacs Georgy, Eugen Barbu, Petru Vintilă, ca şi ale tinerilor: Pop Simion („Ore calde"), Francisc Munteanu („Prietenul meu Adam)", N. Ţic („Vîntul de seară"), Radu Cosaşu („Nopţile tovarăşilor mei"), Costache Anton („Luna beată"), I. Arieşanu („Anii adolescenţei"), M. Auneanu („Cerul era aproape"), Gr. Beuran („Ochi adînci") ş.a. Primul grup de cărţi se află la un nivel artistic ridicat dar, din păcate, preocuparea principală a lor nu pare să fie totdeauna prezentul.

Dintre tineri, critica a remarcat îndeosebi cărţile lui Pop Simion, N. Ţic şi Radu Cosaşu. În ansamblu însă, tinerii s-au dovedit mai prezenţi în actualitate, mai preocupaţi de problemele etice ale omului nou. Din păcate, multe din schiţele cuprinse în menţionatele volume suferă de unele tendinţe idilice. Procesul de transformare a omului nou e prezentat uneori liniar, conflictul dintre nou şi vechi e minim, nesemnificativ. Prezenţa unor asemenea schiţe lipsite de conflict face ca nivelul general al volumelor să se afle mult sub posibilităţile reale ale prozatorilor care dovedesc în chiar cărţile respective că talentul lor e superior. Dintre nuvelele şi schiţele publicate în presă atrag atenţia cele ale lui Dumitru Radu Popescu, în deosebi „Mări sub pustiu", (Steaua, 8/62); au provocat discuţii interesante schiţe ale lui Nicolae Velea şi Fănuş Neagu.

Romanele publicate pînă acum pot fi încadrate tematic în trei grupuri: romanele istorice (Ion Marin Sadoveanu: „Taurul mării"; Tudor Mihail: „Pintea Viteazul"); cele a căror acţiune se petrece în primul război mondial (Zaharia Stancu: „Jocul cu moartea"), şi cele care reflectă lupta maselor conduse de partid pentru eliberarea de sub jugul fascist (Remus Luca: „Poveste de dragoste"), Herta Ligeti: „Stele în plină zi", N. Jianu („Veneam din întuneric"), Şerban Nedelcu: („Învăţătorii"), în sfîrşit romanele despre zilele noastre (Marin Preda: „Risipitorii"), Vasile Rebreanu („Casa"). Deşi anul literar nu e încheiat cînd scriem această cronică, e uşor de observat că operele dedicate actualităţii sînt prea puţine faţă de necesităţile cititorilor, care vor să citească, în primul rînd cărţi despre viaţa noastră de azi, despre noile relaţii socialiste, despre destinele oamenilor noi. Apărut recent, romanul lui Marin Preda va suscita, desigur, discuţii interesante. Autorul „Morometilor" a elaborat o frescă vastă a oraşului socialist, cuprinzînd medii variate, analizînd cu pătrundere relaţiile sociale noi, transformările ce au loc în conştiinţa oamenilor. Bine primit de cititori şi de critică, primul roman al lui Vasile Rebreanu se ocupă de viaţa într-o gospodărie colectivă. Critica a remarcat însă că autorul a acordat o mai mare importanţă familiei chiabureşti a lui Iroftei decît procesului complex de colectivizare a agriculturii care antrenase întregul sat. Romanele lui Remus Luca, Nicolae Jianu şi Şerban Nedelcu se desfăşoară în vremea dureroasă a ocupaţiei fasciste. Autorii arată revolta maselor, evidenţiază lupta eroică a comuniştilor, radicalizarea conştiinţelor. Din păcate unele episoade din cartea, de altfel plină de dramatism a lui Remus Luca, partea doua a cărţii lui Jianu nu se ridică la nivelul necesar. Romanul lui Şerban Nedelcu face uneori concesii schematismului. Prin „Jocul cu moartea", Zaharia Stancu continuă ciclul „Desculţ". Deşi scris antrenant, demascînd cu vigoare artistică ororile războiului,

totuşi — scrie O.S. Crohmălniceanu în cronica din „Gazeta literară", „romanul nu se ridică la un mesaj înalt contemporan din cauza unghiului îngust şi a reflecţiei sărace". Evocînd amănunţit şi sugestiv un episod dramatic din antichitate, Ion Marin Sadoveanu greşeşte însă în aprecierea caracterului sclavagist al democraţiei ateniene.

Ar fi inutil să mai demonstrăm importanţa deosebită pe care o are romanul în dezvoltarea literaturii. Complexele relaţii sociale, complicatele transformări ce se petrec în conştiinţa omului contemporan, pot fi reflectate mai cu seamă în roman, care are vaste posibilităţi de cuprindere a realităţii. Iată de ce e nevoie ca romancierii să se îndrepte mai hotărît către reflectarea problemelor actualităţii.

CRITICA ŞI ISTORIA LITERARĂ

Critica literară a depăşit în parte unele din deficienţele semnalate anterior. Ea a devenit mai vie, mai combativă. Se remarcă discuţiile din presa literară: raportul dintre tradiţie şi inovaţie (în „Tribuna"), despre probleme ale schiţei (în „Luceafărul"), despre conflictul între nou şi vechi în viaţă şi literatură (în „Gazeta literară"). Ar fi necesară totuşi intensificarea discuţiilor, rămînînd desigur în cadrul principialităţii. Critica rămîne datoare încă cititorilor, în deosebi în domeniul studiilor de generalizare estetică. Au apărut cîteva interesante volume de istorie literară: G. Călinescu — „Gr. Alecsandrescu"; D. Păcurariu despre opera lui D. Bolintineanu; Ion Roman despre viaţa aceluiaşi poet; Al. Dima s-a preocupat de opiniile estetice ale unor scriitori clasici; Paul Cornea a evocat cîteva figuri de scriitori paşoptişti. Mihail Petroveanu a publicat studiul — „T. Arghezi, poetul" iar G. C. Nicolescu o carte despre „Viaţa lui Vasile Alecsandri". Este fără îndoială o activitate bogată şi de ţinută teoretică. Lipsesc totuşi încă monografiile despre marii clasici ca şi studiile despre caracteristicile literaturii noastre realist-socialiste.

*

Anul literar care a trecut a fost rodnic. Au apărut romane, nuvele, schiţe, volume de versuri, poeme, volume de istorie literară care se înscriu printre succesele certe ale literaturii noastre noi. Numeroasele iniţiative ale Uniunii Scriitorilor, discuţiile interesante, creşterea combativităţii critice, constituie elemente pozitive. Avem toate motivele să credem că noul an va aduce literaturii noi şi însemnate succese în reflectarea artistică a realităţii noastre revoluţionare, va îmbogăţi patrimoniul literaturii cu opere de valoare care să contribuie activ la desăvîrşirea construcţiei socialiste.

PAUL GEORGESCU

Cartea ştiinţifică

Anul 1962 a cunoscut o vie activitate editorială pe tărîmul ştiinţific. În editurile Academiei R.P.R.: Tehnică, Ştiinţifică, Didactică şi Pedagogică, Agro-silvică au apărut numeroase titluri de lucrări datorate oamenilor de ştiinţă romîni şi străini, lucrări care dezbat probleme strîns legate de actualitate.

Să luăm, bunăoară, Editura Ştiinţifică. Pornind de la sarcinile trasate de Congresul al III-lea al partidului în ceea ce priveşte tratarea problemelor construcţiei socialismului în ţara noastră, în etapa actuală, a elaborat un plan bogat în lucrări.

În domeniul filozofiei au apărut, de exemplu: „Probleme ale desăvîrşirii construcţiei socialismului în R.P.R." elaborat de un colectiv de specialişti şi alte lucrări.

În domeniul istoriei au apărut: „De la greva generală la crearea Partidului Comunist Romîn" de Titus Georgescu, „Despre caracterul celui de-al doilea război mondial" de G. Deborin (traducere din limba rusă), „Pauperizarea clasei muncitoare în Romînia burghezo-moşierească" de Gh. Surpat.

De apreciere s-au bucurat de asemenea alte lucrări ca: „Ştiinţa şi tehnica în epoca trecerii societăţii de la capitalism la socialism" de Valter Roman; „Matematica şi raţionamentul plauzibil" de G. Polya, „Neopozitivismul", studiu realizat de un colectiv în frunte cu acad. A. Joja; „Comuna din Paris" de D. Rosenzweig (reeditare), „Printre gheţurile Arcticii" de K.S. Badighin, „Revoluţia franceză" de A. Soboul, „Spre necunoscut" (Călători romîni) de V. Tebeica etc.

O preocupare pentru dezvoltarea cunoştinţelor de cultură generală a cititorilor o relevă şi planul lucrărilor lingvistice. În această direcţie a apărut lucrarea cunoscutului lingvist sovietic Budagov — „Problemele studierii limbilor literare romanice".

Acad. Tudor Vianu a prezentat un „Dicţionar de maxime" care cuprinde un mare număr de cugetări ale gînditorilor înaintaţi ai omenirii.

În aceeaşi editură ca şi în altele, o bună parte din lucrările tipărite au fost traduse şi puse la dispoziţia cititorilor noştri de limbă maghiară şi germană.

Iată doar o parte din activitatea editorială a unei edituri care constituie ea însăşi o parte din ansamblul editurilor care urmăresc să elaboreze cartea ştiinţifică.

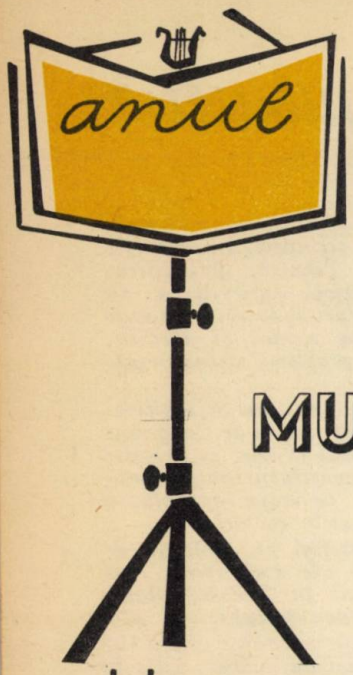

1962 MUZICAL

Un asemenea titlu riscă, totdeauna, să nu-şi afle împlinirea deplină pe parcursul articolului. Pe de o parte, evenimentele artistice sînt prea numeroase ca să încapă într-o enumerare ce îşi acuză de la început caracterul incomplet; pe de altă parte, a stabili o ierarhie absolută a valorilor, pentru a pune o ordine oarecare în mulţimea amintirilor muzicale ale unui an, — iată o probă de mare rezistenţă pentru cronicarul unei activităţi culturale ce pulsează, necontenit, mai vie, în atîtea sectoare diverse.

Ar trebui să începem cu evenimentele cele mai importante. Dar şi aci, judecata pripită poate să ne înşele; pentru iubitorul de muzică, a-l asculta, de pildă, pe Sviatoslav Richter reprezintă o fericire pe care şi-o va întipări, pentru totdeauna, în minte. Dar această revelaţie este totuşi mai restrînsă decît aceea pe care o încearcă cei înscrişi la cursurile Universităţii muncitoreşti de cultură muzicală, care învaţă pentru prima oară să desluşească frumuseţile tezaurului muzicii clasice. Ascultătorul, la radio, al unui „Ghid muzical" care îi explică dimensiunile personalităţii artistice ale unui Bach, Mussorgski sau Enescu, poate afirma pe drept cuvînt că acea modestă emisiune a reprezentat pentru el un eveniment mai însemnat decît recitalul oricărui solist mondial. Şi de fapt, acestea sînt, în primul rînd fenomenele caracteristice ale vremii noastre, cînd în fiece an sute şi mii de oameni ai muncii vin să se unească cu marea familie a iubitorilor de muzică, amploarea tot mai mare a activităţii educative pe care o duc, sub diferite forme, toate instituţiile muzicale ale ţării noastre dă, mereu, roade mai bogate. În statul democrat-popular, toţi truditorii cu braţele şi cu mintea au dreptul să se bucure de frumuseţile artei; iată de ce, sălile multe şi splendide de concert ce se ridică devin, pe zi ce trece, neîncăpătoare pentru mulţimea celor ce sînt însetaţi de frumuseţe în sunete.

Scopurile activităţii acesteia nobile, de educaţie muzicală, prezidează din ce în ce mai mult la alcătuirea programelor de concert, la desenarea profilului stagiunilor. Tot mai mult s-au încetăţenit tipurile de concerte unitare, menite să pună în lumină o epocă din istoria muzicii, un compozitor, un gen muzical. Grăitoare sînt, din acest punct de vedere, concertele de cameră organizate de Filarmonica „George Enescu", sub titlul „Muzica de-a lungul veacurilor", care au dedicat, în anul ce se sfîrşeşte, multe portrete muzicale unor compozitori romantici, ca Schubert, Schumann, Brahms, Rachmaninov etc. O formaţie care ne oferă, într-o seară, trio-uri de Haydn sau Beethoven, o cîntăreaţă care se dedică, într-un recital popularizării unor nestemate puţin cunoscute din creaţia lui Hugo Wolf, îndeplinesc un act artistic mult mai important decît dirijorul care programează, de pildă, mereu acelaşi poem simfonic de Respighi cu concluzie strălucitoare.

Au fost, în cursul anului care s-a încheiat, multe clipe frumoase, sărbători ale marii creaţii muzicale. Ar trebui, de pildă să pomenim festivalul Ceaikovski sau programul de muzică franceză oferite de maestrul George Georgescu, festivalul Bach şi cel închinat lui George Enescu de către orchestra Radioteleviziunii, interpretarea

celor două mari lucrări vocal-simfonice de Berlioz — legenda dramatică „Damnaţiunea lui Faust“ şi simfonia „Romeo şi Julieta“ — audiţia măreţului „Recviem“ de Verdi, şi multe altele. Dar iniţierea muzicală nu se mai poate mărgini astăzi la capodoperele veacurilor trecute. Tot mai mult, ascultătorul nou cere muzică nouă, care să-i vorbească în limbajul vremurilor noi despre faptele măreţe ale zilelor pe care le trăieşte, despre bucuriile dar şi dramele secolului XX. Muzica marilor compozitori contemporani îşi găseşte un ecou tot mai profund în conştiinţa publicului nostru; proba cea mai evidentă este răsunetul pe care l-au avut concertele ce au inclus lucrări noi. Trebuie să amintim, de pildă, de prezentarea „Oratoriului patetic“ al compozitorului sovietic Sviridov, lucrare ce i-a adus autorului Premiul Lenin, sau de prima audiţie a Concertului pentru violoncel şi orchestră de Şostakovici (solist Radu Aldulescu), produs caracteristic al maturităţii creatoare a maestrului muzicii sovietice. Tot mai divers este tabloul muzicii contemporane înfăţişat de concertele formaţiilor noastre simfonice.

Orchestra Cinematografiei, de pildă, a prezentat, în acelaşi program, prime audiţii de Bartók, Hindemith şi Frank Martin; orchestra, corul şi soliştii Şcolii medii de muzică din Cluj au realizat un festival Hindemith, flautistul Dumitru Pop ne-a oferit un program de sonate contemporane etc.

De sigur, pentru noi fenomenul cel mai pasionant al creaţiei muzicale de astăzi este înflorirea activităţii compozitorilor romîni; sub semnul artei realismului socialist se dezvoltă sub ochii noştri puternicele daruri creatoare ale muzicienilor din toate generaţiile. Dacă maestrul Jora, de pildă, nu ţine seama de trecerea anilor şi îşi păstrează tinereţea creatoare, oferindu-ne, recent, o Sonată pentru vioară şi pian şi o nouă serie de lieduri, cu atît mai mult ne putem aştepta de la cei mai tineri la o recoltă muzicală bogată. În anul ce a trecut nu puţine au fost prilejurile de a constata vigoarea creatoare a compozitorilor noştri. Dintre maeştri, Sigismund Toduţă şi-a putut asculta, în primă audiţie bucureşteană, „Balada steagului“, iar Zeno Vancea, Concertul pentru orchestră de coarde; Alfred Mendelsohn, preocupat să ofere tuturor instrumentelor materie primă concertistică, ne-a oferit audiţii ale unor lucrări dedicate violoncelului şi cornului. În acelaşi timp, tot mai impetuoasă este creşterea artistică a generaţiei tinere de compozitori. Au putut fi ascultate, — şi spicuim doar din repertoriul prezentat în primă audiţie la Bucureşti şi Cluj, — Simfonia de Tiberiu Olah, Concertul pentru flaut şi Concertul pentru orchestră de coarde de Anatol Vieru, mai multe lucrări de Cornel Ţăranu („Secvenţe“ pentru orchestră, Sonata de flaut, „Contraste“ pentru pian, un ciclu de lieduri cu orchestră — „Cîntece de dor“ Simfonia de Adrian Raţiu, suita simfonică „Imagini hunedorene“ de Adalbert Winkler etc. Un debut creator mai mult decît promiţător l-a înregistrat tînărul compozitor Liviu Glodeanu, căruia i s-a cîntat la Cluj un Concert pentru pian şi orchestră.

Trebuie subliniat faptul că tot mai multe creaţii romîneşti se impun pe plan internaţional. Ne-a bucurat faptul că publicul moscovit a putut aplauda, pe scena marelui teatru de la Kremlin, opereta lui Gherase Dendrino „Lysistrata“, primită cu multă preţuire. După ce a dirijat, la pupitrul orchestrei Radioteleviziunii franceze un program alcătuit din lucrări de Ion Dumitrescu, Paul Constantinescu şi Anatol Vieru, dirijorul parizian Jean Paul Kreder ne-a vizitat, dirijînd şi în capitală muzică de Ion Dumitrescu şi Ovidiu Varga. La Brno, „Tripticul“ de Zeno Vancea s-a bucurat de succes; la fel „Sonata“ pentru pian de Aurel Stroe, care a făcut parte din programul festivalului de muzică contemporană „Toamna la Varşovia“. Aceasta, fără să mai pomenim de piesele incluse în repertoriul de turneu al orchestrelor noastre simfonice, al soliştilor şi dirijorilor noştri ce ne-au reprezentat în străinătate.

Activitatea teatrelor muzicale a fost, ca de obicei, în centrul atenţiei iubitorilor genului liric. Chiar dacă premierele nu se succed în ritmul pe care l-am dori, trebuie să recunoaştem că adesea calitatea spectacolelor compensează, în oarecare măsură, puţinătatea titlurilor noi de pe afişele operelor. La Bucureşti, după ce începutul anului a adus o binevenită reluare a operei „Năpasta“ de Sabin Drăgoi, sfîrşitul stagiunii a culminat cu o reprezentare plină de frumuseţe a „operei valsurilor“ — „Cavalerul rozelor“ de Richard Strauss. Clujul a prezentat premiera unei noi opere romîneşti, „Fîntîna cu bucluc“, de compozitorul Max Eisicovici şi o spirituală comedie muzicală a compozitorului sovietic Şebalin — „Femeia îndărătnică“ În vară, la sfîrşitul stagiunii, turneele întreprinse în capitală de colectivele Operei din Timişoara şi Teatrului Muzical

din Galaţi ne-au arătat frumoasele lor posibilităţi de dezvoltare.

În îmbogăţirea repertoriului liric, o originală şi pozitivă contribuţie au marcat-o „concertele-spectacol" organizate în studioul Radioteleviziunii; într-un asemenea cadru, am putut cunoaşte spumoasa operă „Cosi fan tutte" de Mozart sau capodopera maestrului operetei vieneze Johann Strauss, „Voievodul ţiganilor".

Unul din domeniile atent urmărite de către publicul muzical este şi acela al schimburilor artistice cu străinătatea. De multe ori se aduc critici îndreptăţite O.S.T.A., menite să stimuleze iniţiativa şi operativitatea în această direcţie. Privind, totuşi, lista artiştilor care ne-au vizitat în anul ce se sfîrşeşte, constatăm că nu au lipsit momentele de mare desfătare artistică. Anul a început bine, cu concertele lui David Oistrah, care ne-a încîntat din nou prin impecabila ţinută clasică a interpretărilor sale, iar stagiunea a culminat în vară, cu recitalurile lui Sviatoslav Richter, înscriind încă una din paginile de glorie ale artei pianistice contemporane. Luna prieteniei romîno-sovietice, deschisă, pe plan muzical, de pianistul Iakov Flier ne-a mai prilejuit întîlniri artistice pline de interes, îmbogăţind şirul artiştilor sovietici care includea, printre personalităţi, pe balerina Plisetkaia iar printre colective — ansamblul de dansuri populare „Osipov". Din R.D. Germană, ne-a venit orchestra simfonică de veche tradiţie „Gewandhaus" din Leipzig, din R.P. Bulgaria cea de foarte nouă tradiţie a pionierilor din Sofia; R.S. Cehoslovacă ne-a trimis măiestritul ansamblu de cameră „Nonetul ceh" iar R.P. Ungară a avut ambasadori muzicali destoinici în membrii „Cvartetului Weiner"; patria lui Chopin, prin pianiştii Kedra şi Bakst, ne-a dovedit vigoarea tînără a muzicii marelui romantic. Citarea ar putea, desigur, continua, îmbogăţită, pentru amatorii de muzică uşoară cu amintirea serilor frumoase petrecute în compania unor formaţii ca „Los Paraguayos" sau a unor solişti ca Jean Claude Pascal şi Claudio Villa.

Vizitelor, la noi, ale artiştilor străini, le corespund alte evenimente artistice, mai importante pentru prestigiul artistic al ţării noastre, — turneele artiştilor romîni peste hotare. Anul acesta, orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu" şi-a continuat seria succeselor internaţionale, concertînd în Grecia, R.P. Bulgaria şi R.P. Ungară, sub conducerea dirijorilor ei permanenţi, George Georgescu şi Mircea Basarab. O altă formaţie simfonică de frunte, Orchestra Radioteleviziunii, dirijată de Emanoil Elenescu şi Iosif Conta a concertat pentru prima oară în faţa publicului din Moscova, Leningrad, Kiev şi Riga. Din nou, prestigiul şcolii romîneşti de canto a fost ridicat prin turneele întreprinse de cîntăreţii noştri de frunte. Astfel, Nicolae Herlea, căruia alături de Zenaida Pally i s-a decernat anul acesta înaltul titlu de Artist al Poporului— a înfruntat cu succes exigenţele publicului italian; vocea lui Ladislau Konya a răsunat la Viena, a Teodorei Lucaciu, a lui Dan Iordăchescu şi Ion Piso în diferite centre muzicale ale Uniunii Sovietice. Dintre instrumentişti Valentin şi Ştefan Gheorghiu, Ion Voicu, Radu Aldulescu şi-au consolidat frumosul renume internaţional de care se bucură. Nu trebuie să uităm succesul unor cîntăreţi şi instrumentişti ai noştri la concursurile din cadrul Festivalului Mondial al Tineretului de la Helsinki, unde cîţiva dintre ei au obţinut titlul de laureaţi.

A cerceta aspectele multilaterale ale vieţii muzicale nu înseamnă însă a trece în revistă doar succesele „numelor mari"; în activitatea de concert au început să se impună, alături de artiştii de mult consacraţi şi o serie de tineri talentaţi, care reprezintă de pe acum mai mult decît promisiuni. În recitalurile şi concertele din Bucureşti şi din alte centre ale ţării, se fac tot mai mult cunoscuţi interpreţi ca pianiştii Gabriel Amiraş, Nicolae Brînduş, Mariella Rădulescu, Harald Enghiurliu, Constantin Ionescu-Vovu, Liana Şerbescu, Maria Cristian, sau — în domeniul muzicii de cameră — Ferdinand Weiss, Suzana Szoereny, Victoria Ştefănescu, Irina Botez; violonişti ca Varujan Cozighian, Daniel Podlovski, Avy Abramovici; violoncelişti ca Nicolae Şarpe sau Peter Şopov; cornişti ca Paul Staicu, clarinetişti ca Aurelian Popa şi mulţi alţii. Publicul a început să-i urmărească cu tot mai multă atenţie, dîndu-şi seama că toţi aceştia sînt „schimbul de mîine" al muzicii noastre, şi sesizînd cu bucurie trăsăturile noi ale artei tinerilor, care aduc nu numai prospeţimea şi entuziasmul lor, dar şi o vădită împrospătare a repertoriului.

În anul ce a trecut, marile ansambluri create în anii regimului de democrație populară pentru a cultiva forme artistice de larg răsunet în rîndul maselor, și-au îmbogățit activitatea cu noi realizări. Concertul coral al Ansamblului Forțelor Armate, noul program pregătit de Ansamblul C.C.S., concertele orchestrei „Barbu Lăutaru" s-au bucurat de multă prețuire, iar ansamblul U.T.M. ne-a reprezentat din nou cu cinste arta în marile întîlniri tinerești de peste hotare. De asemenea, ansamblul „Rapsodia Romînă" în S.U.A. S-au depus eforturi și pe tărîmul muzicii ușoare; teatrele de estradă, orchestrele și soliștii noștri au alcătuit noi spectacole și emisiuni de Radio și Televiziune, orchestra „Electrecord" a întreprins un turneu de succes în Uniunea Sovietică; dar bine înțeles că exigențele publicului nu sînt încă pe deplin satisfăcute. De mare însemnătate a fost pentru propășirea acestui sector al activității muzicale discuția largă purtată în presă, de către specialiști, dar și de către cercuri largi de oameni ai muncii, cu privire la problemele muzicii ușoare. Au fost combătute aspru vulgaritatea, în text și melodie, tendința unor compozitori de a renunța la afirmarea unui specific național în muzica ușoară, asprimea ritmică excesivă, dar și sentimentalismul desuet. Această largă confruntare cu opinia publică va constitui, desigur, un larg sprijin dat forțelor artistice ce activează în acest domeniu al creației și interpretării muzicale.

Acest tablou succint al vieții muzicale mai trebuie să consemneze și succesele obținute în acest an de discul romînesc. Ne mărginim să arătăm că 1962 a văzut apărînd prima operă înregistrată integral în limba romînă, pe discuri micro. Este frumosul album „Bărbierul din Sevilla" de Rossini, în interpretarea ansamblului și soliștilor Teatrului de Operă și Balet, sub conducerea lui Mihai Brediceanu. Un alt eveniment discografic este apariția integrală a celor nouă simfonii de Beethoven, interpretate de orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat „George Enescu", sub conducerea artistului poporului George Georgescu. Pe discurile romînești au apărut numele unor artiști de prestigiu mondial, ca Henryk Szeryng și Aldo Ciccolini; de asemenea, multe din momentele frumoase ale stagiunii de muzică ușoară au dobîndit ecouri durabile în timp, prin înregistrarea pe disc.

Cartea muzicală înregistrează și ea noi progrese. Literatura originală de specialitate s-a îmbogățit în acest an cu monografii valoroase despre mesajul și estetica creației lui George Enescu (G. Bălan), despre Alfred Alessandrescu (V. Tomescu) despre istoria operei romînești (Octavian Lazăr Cosma). Multe alte cărți interesante se află în pregătire.

Trebuie subliniat că în acest an muzicienii romîni au purtat multe dezbateri creatoare de însemnătate. În cenaclurile și plenarele Uniunii Compozitorilor au fost discutate în mod amplu și multilateral problemele muzicii simfonice și de cameră, ale muzicii de mase, ale muzicii ușoare și de fanfară, ale criticii muzicale, ale istoriografiei muzicale romînești. Toate aceste discuții, în perspectiva Conferinței pe țară a compozitorilor și muzicologilor, au fost de natură să întărească eficacitatea ideologică și artistică a activității muzicienilor noștri, să contribuie la un nou avînt al creației muzicale romînești.

În încheiere, să evocăm cîteva zile de sărbătoare artistică. Dacă anul 1961 s-a putut mîndri cu succesul internațional de mare prestigiu al celui de al doilea Festival și Concurs „George Enescu", 1962 are la activul său o altă întîlnire, nu mai puțin pasionantă, a muzicii și dansului diferitelor popoare. Este Festivalul de folclor al țărilor balcanice și din zona Mării Adriatice, care a reunit la București, între 27 iulie și 4 august, pe talentații reprezentanți ai artei populare din șapte țări. S-a dovedit încă o dată că manifestarea strălucitelor tradiții ale artei folclorice, ca și ale artei profesionale, este de natură să contribuie la cunoașterea reciprocă a culturii popoarelor, să întărească legăturile de prietenie. A fost un festival original, plin de culoare și pitoresc autentic, pe care bucureștenii, ca și participanții de peste hotare, nu-l vor uita curînd.

Am dorit să înfățișăm cititorilor noștri o imagine de ansamblu a anului muzical 1962 — în țara noastră — în dorința de a le aminti de momentele frumoase pe care le-au trăit și de a le pregăti, din această perspectivă satisfacțiile artistice pe care ni le va oferi, desigur, și mai bogat noul an ce se deschide în fața noastră.

ALFRED HOFFMAN

anul 1962 TEATRAL

A face bilanțul, cît de cît cuprinzător al unui an teatral, nu e deloc o treabă ușoară. Este desigur foarte important și semnificativ faptul că, mai ales în anul de care ne ocupăm, 1962, numărul dramelor originale contemporane reprezentate pe scenele noastre a crescut, că galeria dramaturgilor noștri s-a îmbogățit cu nume noi, cu talente foarte promițătoare. Dar e și mai important că, fără a se înregistra o creștere a numărului teatrelor, care, deocamdată pare să se fi stabilizat la cifra de vreo șaizeci în toată țara, numărul spectatorilor a crescut, pe anul în curs, cu vreo cîteva sute de mii, adăugate celor vreo zece milioane ai anului trecut. Sau, mai important chiar decît această creștere a publicului (criteriu major al creșterii neîncetate a nivelului cultural al poporului nostru), apare faptul creșterii numărului oamenilor muncii angajați în mișcarea organizată a teatrului de amatori, creștere care corespunde și unei creșteri calitative a realizărilor unei multitudini de brigăzi și echipe artistice. În cursul lui 1962 s-a desfășurat concursul Bienalei teatrului de amatori „I.L. Caragiale" care a prilejuit o demonstrație artistică de nivel superior. El a adus un repertoriu extrem de variat, a descoperit o serie bogată de talente actoricești și regizorale. Organizarea și stimularea mișcării de amatori, extinderea ei din ce în ce în mai vaste proporții de masă constituie un fenomen de structură al revoluției culturale din țara noastră, ale cărui efecte imediate, pentru a nu vorbi de cele de perspectivă îndelungată, sînt deosebit de însemnate: mișcarea de amatori a devenit un rezervor de talente pentru teatrul profesionist, și nu puțini sînt astăzi membrii trupelor profesioniste care și-au descoperit vocația pe scenele cluburilor din uzine, instituții sau ale căminelor culturale. Datorită ei s-a putut ajunge la apariția unei noi specii de organizare teatrală, teatrul popular — al cărei prim exemplar este Teatrul Popular „Republica", cu trupa sa alcătuită exclusiv din oameni care-și continuă munca profesională în sînul întreprinderii.

*

La capătul unei activități anuale foarte intense, totul dovedește că progresul mișcării teatrale a continuat. Rezultatul cel mai pozitiv este fără îndoială afirmarea, în proporții superioare, a dramaturgiei originale.

Partea a doua a stagiunii trecute, desfășurată în prima parte a anului 1962, cunoștea succesele în curs ale dramelor originale reprezentate în prima parte a stagiunii: *Oamenii învinș* de Al. Voitin și *Fiicele* de Sidonia Drăgușanu, la Teatrul Național; *Oameni și umbre* de H. Berciu, la Teatrul Muncitoresc C.F.R.; *Băieții veseli* de H. Nicolaide, la Teatrul C. Nottara; *Marele fluviu își adună apele* de Dan Tărchilă, la Teatrul Tineretului; *Prietena mea Pix* de V. Em. Galan și *Nuntă la castel* de Sutő Andras la Teatrul de Comedie. Ceea ce evident nu împiedică și continuarea unor succese mai vechi, adică din alte stagiuni și alți ani, ca, de pildă, *Siciliana* de A. Baranga la Teatrul Național, *Întoarcerea* de Mihai Beniuc și *Passacaglia* de Titus Popovici, la Teatrul

Municipal, *Celebrul 702* de Al. Mirodan, la Teatrul de Comedie, sau *În căutarea extraordinarului*, de I. Şerban, la Teatrul C. Nottara etc. Exista deci, pe afişul începutului de an 1962, o variată mulţime de piese romîneşti. Dar concepţia de bază a politicii noastre teatrale fiind stimularea dramaturgiei originale, s-a luat act de o nouă serie de manuscrise depuse la secretariatele literare ale teatrelor şi, după trierea necesară, s-a procedat la punerea în repetiţie şi reprezentarea pieselor originale care au constituit momentul principal al celei de a doua părţi a stagiunii 1961—1962. Aceste piese au fost: *De n-ar fi iubirile* de Dorel Dorian, *Costache şi viaţa interioară* de Paul Everac şi *Camera fierbinte* de Al.I. Ştefănescu.

Cu toate că, numeric vorbind, aceste piese nu reprezintă totuşi o producţie prea masivă, iar, estetic vorbind, ele nu se înalţă în genere deasupra altor piese ale dramaturgiei noastre noi, şi nici chiar deasupra altor opere ale dramaturgilor respectivi, reprezentarea lor a însemnat totuşi un moment, momentul cel mai interesant al stagiunii. Aceasta se datoreşte faptului că primele două, mai ales, sînt piese cu o tematică de stringentă actualitate, care pun în discuţie problemele etice cele mai esenţiale ale omului epocii socialiste. Interesul legat de această tematică s-a manifestat deîndată, în participarea intensă a publicului, atît la spectacol, cît şi la dezbaterea intensă care a urmat şi urmează încă, în presa literară şi teatrală. Pornind mai ales de la aceste piese, s-a înfiripat în presă dezbaterea privitoare la „conflict", dezbatere care tinde să pună în discuţie însemnate probleme ideologice, estetice şi tehnice ale dramaturgiei noastre noi.

Dezbaterea problemelor moralei socialiste — ale moralei noi care izvorăşte din noile atitudini şi raporturi faţă de muncă, şi generează noi raporturi sufleteşti între oamenii de azi — constituie albia unei noi etape în dezvoltarea dramaturgiei noastre. Teatrul Naţional a reprezentat, pînă în prezent, noua lucrare a lui Aurel Baranga, *Adam şi Eva*, şi pregăteşte intens o nouă dramă a Luciei Demetrius, intitulată *Întoarcerea din vis*. La Teatrul C. Nottara se joacă, începînd din această toamnă, prima dramă a lui Sergiu Fărcăşan, *Steaua polară*, Teatrul C.F.R. Giuleşti şi-a început stagiunea cu *Băiat bun dar... cu lipsuri*, comedia altui debutant în ale dramaturgiei, Nicuţă Tănase. La Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" s-a reprezentat drama lui Ionel Hristea iar la Teatrul Tineretului, o piesă a tînărului dramaturg şi poet, Aurel Storin şi o piesă destinată copiilor scrisă de Al. Popovici.

Trebuie neapărat subliniat faptul că dacă toate aceste piese au ca numitor comun etica omului zilelor noastre, ele prezintă o variaţie incontestabilă din punctul de vedere al descrierii unor medii felurite, cu problemele lor specifice. Permanenţa preocupărilor dramaturgilor noştri o constituie zugrăvirea chipului comunistului zilelor noastre, a conducătorului şi activistului de partid, care, în toate ramurile activităţii sociale şi în toate mediile, arată drumul pe care întreg poporul nostru păşeşte spre noi realizări şi biruinţe, în larga perspectivă a construirii desfăşurate a socialismului.

*

Teatrele noastre nu au neglijat cîtuşi de puţin nici arta teatrului universal, clasic şi contemporan. Ca întotdeauna, interesul şi simpatia noastră maximă se îndreaptă în primul rînd spre repertoriul dramaturgiei sovietice şi ruse, din care am văzut sau sîntem în ajun de a vedea, o serie de piese remarcabile şi reprezentative. Pe lîngă succesul mereu viu al clasicelor *Învierea* şi *Ana Karenina* de Tolstoi, şi al modernei *Poveste din Irkutsk* de Arbuzov, Teatrul Naţional ne-a dat *Ascultă-ţi inima* de Al. Korneiciuk. Un succes remarcabil, care este şi astăzi la ordinea zilei, a realizat Teatrul Lucia Sturdza Bulandra cu ultima dramă a lui C. Simonov, *Al patrulea*. Teatrul de Comedie a reprezentat alegoria fantastică *Umbra* de Evgheni Schwartz, dramaturg tînăr, din a cărui operă Teatrul Naţional a ales şi pus în repetiţie *Dragonul*, o piesă de aceeaşi factură fantastico-alegorică, foarte iubită de autor. Teatrul C. Nottara a deschis stagiunea sa cu excelenta comedie a lui Anatolii Sofronov, *Bucătăreasa*, iar Teatrul pentru tineret şi copii a deschis-o pe a sa cu drama *Oceanul*, de A. Stein, unul din dramaturgii sovietici cei mai cunoscuţi şi mai preţuiţi de publicul nostru.

Punînd un accent ceva mai puternic pe misiunea sa de mesager al clasicismu-

lui universal, Teatrul Național ne-a prezentat în cursul anului 1962, un *Macbeth* foarte discutat (în regia tînărului regizor Mihai Berechet) și două comedii ale lui Molière: *Bolnavul închipuit* (în regia lui Sică Alexandrescu) și *Vicleniile lui Scapin* (în regia actorului Marcel Anghelescu). Din repertoriul universal contemporan, același teatru a ales drama *Orfeu în infern* de Tennesee Williams care, în regia lui Moni Ghelerter, constituie un însemnat succes. În clipa în care apare acest bilanț am văzut sau sîntem pe punctul de a vedea pe scena aceluiași teatru *Mașina de scris* de Jean Cocteau și *Vizita bătrînei doamne* de scriitorul elvețian W. Düvenmatt — două puternice satire realiste ale agoniei morale și dezumanizării burgheziei occidentale. De un foarte cald și meritat succes s-a bucurat comedia lui Bertolt Brecht, *Svejk în al doilea război mondial*, strălucită satiră antihitleristă și antirăzboinică, pusă în scenă la Teatrul de Comedie de către C. Giurchescu. Pe scena Teatrului C. Nottara s-a reprezentat, în regia lui George Teodorescu *Frații Karamazov*, dramatizare după celebrul roman al lui Dostoievski, de N. Livanov. Teatrul Lucia Sturdza Bulandra continuă excepționalul succes al comediei shakespeariene *Cum vă place*, în regia lui L. Ciulei, care a pus în scenă și *Copiii Soarelui* de Gorki, nu cu mai puțin succes.

Și așa mai departe...

*

Un alt aspect interesant și pozitiv al actualei stagiuni a fost acela al intensei circulații interteatrale, pe tot cuprinsul țării. Din București spre celelalte orașe ale țării, din toate aceste orașe spre București, și dintr-un oraș într-altul și pînă în cele mai îndepărtate sate, toate teatrele din țară s-au deplasat intens, desenînd pe hartă o deasă rețea de turnee. Publicul din multe orașe ale țării a putut vedea astfel colectivul Teatrului Național din București, interpretînd întreaga dramaturgie a lui Caragiale — cinci spectacole care au constituit, în capitală, temeiul aniversării unui veac de la nașterea marelui nostru dramaturg. O mulțime de teatre din regiuni au jucat pe scenele bucureștene cîte două, trei și chiar patru spectacole, cu multe piese reprezentate și de teatrele din capitală. S-a dat astfel posibilitatea publicului bucureștean de a cunoaște și a aprecia nivelul general al artei noastre teatrale, creîndu-se în același timp posibilitatea ca actorii, decoratorii și regizorii din toată țara să facă un fructuos și intens schimb de experiență. Multe din spectacolele teatrelor din regiuni s-au dovedit absolut remarcabile, ceea ce presa noastră de specialitate a înregistrat și a analizat pe larg, și au contribuit astfel în mod definitiv la spulberarea tristei amintiri a teatrului „provincial" de odinioară...

Nu ne-au lipsit nici vizitele de peste hotare, care, în hotarele lui 1962, au început cu originalul spectacol al ansamblului cehoslovac *Lanterna magică*: amestecul de film, teatru de estradă, muzică simfonică și balet topite într-o formulă tehnică foarte seducătoare, a interesat mult publicul romînesc. Înainte chiar ca teatrele noastre să-și înceapă activitatea actualei stagiuni am primit vizita Teatrului Național din Budapesta, care ne-a prezentat în trei spectacole majore (Sofocle, Brecht, Darvasz) o vastă arie de repertoriu și o variată, rafinată artă teatrală, regizorală și actoricească. În sfîrșit, cu ocazia Lunii prieteniei romîno-sovietice, am avut ocazia de a vedea la București și în alte cîteva orașe ale țării, reprezentațiile uneia din cele mai originale creații ale geniului teatral sovietic. Teatrul de miniaturi al artistului poporului Raikin.

*

Este oare o asemenea înșiruire de nume și de titluri o oglindă fidelă a activității teatrelor noastre în anul 1962? Fără îndoială că nu, și fără îndoială că ea nu este, mai ales, o oglindă fidelă a dinamicei spiritului teatral din țara noastră. Dar ea poate fi o sugestie a faptului că avem o activitate teatrală bogată, complexă, variată, de o amploare necunoscută în trecut și pe care o datorează mijloacelor pe care partidul și guvernul le pun la dispoziție pentru înflorirea neîncetată a unei culturi demne de epoca și de civilizația socialistă. Și poate sădi, în spiritul cititorului, certitudinea că teatrul nostru se află pe drumul unor noi progrese, al afirmărilor și biruințelor din ce în ce mai strălucitoare, la care ne dau dreptul să aspirăm marile calități artistice ale poporului nostru.

RADU POPESCU

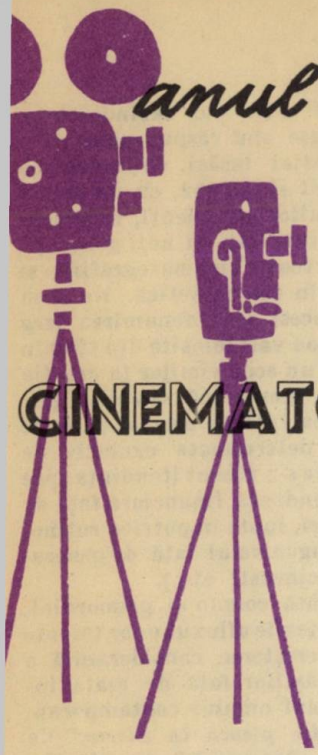

anul 1962 CINEMATOGRAFIC

„Atașată epocii ca o cochilie de roca sa" — cum o definea plastic marele cineast René Clair cu prilejul primirii sale în acest an ca membru al Academiei Franceze — opera cinematografică este produsul unei arte care aparține prin excelență actualității și deci este chemată în permanență să-i reflecte prefacerile neîntrerupte.

Cinematografia oferă în acest sens și în anul care se încheie putința întrezăririi și mai pregnante a perspectivelor ce i se deschid în viitorul apropiat, perspective în rîndul cărora cea mai importantă ni se pare a fi trecerea — efectuată sub ochii noștri — la o cinematografie atotcuprinzătoare, care va include necesar participarea tuturor țărilor lumii la creația artistică de film. Reflex indiscutabil al procesului istoric prin care trece omenirea în epoca prăbușirii sistemului colonial, condamnării definitive la pieire a societății bazată pe asuprire precum și ascendentului hotărîtor al lumii socialiste, — această trăsătură calitativă este tot mai evident ilustrată de manifestările internaționale ale anului cinematografic. În 1962, cele două festivaluri de largă participație și importanță apreciativă — Cannes și Karlovy Vary — au cunoscut cel mai mare număr de țări prezente la competiție, față de edițiile precedente (36 și, respectiv, 49 de țări). Această creștere relevă intrarea pentru prima oară în competiția internațională a unor țări recent eliberate din lanțurile colonialismului, cum sînt Marocul, Algeria, Senegalul, Congoul. Deși aflate abia la începutul activității lor — fapt care explică participarea în principal la scurt-metraje — aceste cinematografii debutează curajos, cu fața către realitățile aspre ale vieții poporului, iar reprezentanții mișcării cinematografice din țările pînă de curînd dominate de colonialiști se dovedesc a fi purtători deosebit de activi ai concepțiilor militante în arta filmului.

Dar nu numai cifrele ci și distincțiile acordate sînt edificatoare. Palmaresul celor mai însemnate Festivaluri Internaționale probează aportul crescînd pe tărîmul creației de film al popoarelor ce-și dobîndesc prin luptă dreptul legitim la o existență independentă și progres social. Dacă cinematografiile afro-asiatice au obținut îndeobște numeroase premii la scurt-metraje, America Latină s-a aflat în 1962 înaintea multor cinematografii cu tradiție. Prin valoarea premiilor ce le-au fost acordate, țări ca Brazilia (Palme d'or la Cannes pentru *„Făgăduiala"* de Anselmo Duarte, medalie la Karlovy Vary pentru *„Barravento"* de Glauber Rocha), Argentina (premiul primei realizări la Veneția pentru *„Los Inundados"* de Fernando Birri și Premiul criticii internaționale la Cannes pentru *„Mîna în capcană"* de Leopoldo Torre-Nilsson) Mexicul (medalie la Karlovy Vary pentru scenariul lui Luiz Alcoriza la filmul „Perlele Sf. Luce") și

Cuba (premiul tinerilor creatori la Karlovy Vary pentru „*Pedro pleacă în Sierra*“ de Julio Garcia Espinoza) situează filmul din această parte a lumii — în ordinea importanței succeselor repurtate la festivalurile internaționale — imediat după țările socialiste, care ocupă primul loc. Fenomenul este caracteristic pentru cele afirmate mai sus căci, deși Brazilia și Argentina au dobîndit formal independența în secolul trecut, au încă de luptat și în zilele noastre cu înapoierea economică și reacțiunea politică datorate neocolonialismului agresiv, de tip yankeu, iar pe planul artei cu acel „cinema-opiu“ de factură hollywood-iană impus și susținut ani de-arîndul de dictatorii-valeți ai Wall Street-ului. Extrem de concludentă apare în această privință panorama filmului latino-american de la Sestri Levante care a confirmat nașterea unei cinematografii militante braziliene, puternicul reviriment al creatorilor argentinieni dar, mai ales apariția „*fenomenului cuban*“ — creșterea vijelioasă a tinerei cinematografii socialiste din Cuba — ilustrată de filme ca „*Istoria revoluției*“ de T.G. Alea, o împletire de document și fantezie, film cuprins în palmaresul acestui festival. Un strălucit succes l-a înregistrat însă cinematografia cubaneză în noiembrie, la cel de al V-lea Festival Internațional al filmului documentar și de scurt metraj de la Leipzig, unde i s-a acordat Marele Premiu (pentru „Istoria unui balet“) și medalia de aur a Consiliului Mondial al Păcii (pentru „Voi fi învățător“), decernată pentru prima oară unui film.

*

Cu o amploare și insistență pe care n-a avut-o în anii trecuți, s-a discutat anul acesta în presa cinematografică, la simpozioane și întîlniri internaționale — pretutindeni în lume — pe tema: „*Încotro se îndreaptă cinematografia?*“ S-au formulat răspunsuri vizînd aspecte multiple și controversate ale problemei: dacă este necesar sau nu scenariul de film; dacă actorul trebuie să aibe un rol creator în film sau este simplu executant al voinței regizorului; dacă aparatajul clasic de filmare mai este util sau trebuie să se treacă la filmarea cu aparate ușoare, de mînă, fără ca cei filmați să-și dea seama că au fost înregistrați pe peliculă; dacă proiecția ideală n-ar fi cea pe un ecran variabil denumit „fluid“ etc. etc. Neîndoielnic, cele mai prețioase sînt răspunsurile date pe tărîmul creației însăși. Or, asemenea răspunsuri au dat și în 1962, cu un succes cel puțin egal anilor precedenți, reprezentanții cei mai talentați ai noii generații de cineaști, în toate cinematografiile și în primul rînd în cea sovietică. Nu vom întrebuința în acest sens denumirea larg răspîndită de „nou val“ folosită din 1960 în Franța și avînd un ecou similar în creația de film italiană, americană sau vest germană, întrucît ea include necesar și unele particularități determinate exclusiv de orînduirea în care s-a născut (tendința spre o anume independență financiară față de marii producători, lupta împotriva rutinei comerciale, antagonismul față de generația vîrstnică de cineaști etc.).

Ceea ce este însă comun și primordial, în afară bineînțeles de afluxul unor talente proaspete, este creșterea considerabilă a răspunderii cineaștilor față de viața interioară și destinul omului contemporan.

Filme ca „*Pedro pleacă în Sierra*“ de J.G. Espinoza, „*Barravento*“ de Glauber Rocha, „*Accatone*“ (premiu principal la Karlovy Vary) de scriitorul Pier Paolo Passolini, tînăr ca regizor de film, „*A-și trăi viața*“ (premiul special al juriului la Veneția) de Jean Luc Godard, „*Cleo de la 5 la 7*“ de Agnes Varda, „*Insula lui Arthur*“ (Scoica de aur la San Sebastian) de Damiano Damiani, „*Jules și Jim*“ (premiu pentru cea mai bună regie la Mar del Plata) de Francois Truffaut și altele confirmă pătrunderea cu o vigoare nouă a adevărului în artă, tendința către un studiu aprofundat al comportărilor omului epocii noastre și confruntarea deschisă a spectatorului cu realitățile vieții contemporane. Desigur, uneori contemplativă, alteori inegal și insuficient de activ înțeleasă și interpretată de către tinerii cineaști occidentali — derutați încă de tentații formaliste sau intimidați de acțiunea restrictivă a cenzurii — tematica actualității le prilejuiește fructuoase încercări de primenire a formelor de expresie.

Neîndoielnic însă că în frunte s-au aflat și anul acesta cineaștii sovietici și cei din țările socialiste. După o îndelungă perioadă în care isteria propagandei anticomuniste a încercat să izoleze printr-o „cortină de fier“ realismul socialist de circuitul universal al valorilor artistice, în prezent, cînd falimentul concernului vest-

german UFA este un fapt împlinit iar decăderea Hollywood-ului în curs, cinematografia socialistă cucereşte — treptat dar sigur şi definitiv — locul de avangardă ce i se cuvine atît pe ecranele lumii cît şi în faţa juriilor internaţionale. Meritã subliniat în această privinţă că Festivalul internaţional al filmului de la Karlovy Vary — care se desfăşoară alternativ cu cel de la Moscova — a fost recunoscut oficial în 1962 de către Federaţia internaţională a asociaţiilor producătorilor de filme în rîndul marilor festivaluri internaţionale. Totodată, anul acesta, Statele Unite au participat pentru prima oară în chip oficial la Karlovy-Vary. Desigur, recunoaşterea nu are în cazul de faţă valoarea unei consacrări, dar ea indică în schimb faptul că pînă şi oficialităţile cinematografice ale ţărilor burgheze sînt obligate să recunoască atracţia şi prestigiul festivalurilor din ţările socialiste. Acelaşi lucru s-a întîmplat, de altfel şi la cel de al V-lea Festival Internaţional de la Leipzig (R.D.G.) unde, pentru prima oară în 1962 s-au prezentat filme din S.U.A., Japonia, Italia, Columbia, Australia etc.

La principalele festivaluri internaţionale din 1962, ţările socialiste au dobîndit numeroase premii atît la lung metraje artistice cît şi la scurt-metraje. Importante premii au revenit tinerei generaţii de cineaşti care s-a afirmat în chip excepţional. Pe primul loc se află Andrei Tarkovski, un regizor sovietic de 30 de ani care, cucerind la Veneţia *„Leul de aur"* pentru filmul *„Flăcări şi flori"* (*„Copilăria lui Ivan"*) a realizat un adevărat record întrucît nu s-a mai întîmplat — şi nu numai la Veneţia — ca un regizor aflat la prima sa creaţie artistică de lung metraj să cucerească un mare premiu. Tînăra artistă Nadejda Rumeanţeva a fost distinsă la Mar del Plata cu premiul pentru cea mai bună interpretare feminină. Regizorul bulgar Ranghel Vîlceanov, cu medalie şi premiul FIPRESCI la Karlovy Vary pentru filmul *„Soare şi umbră"*, Frank Beyer (R.D.G.) cu medalie la Karlovy Vary pentru filmul *„Drumuri despărţite"*, Ion Popescu-Gopo cu diplomă la Edinburgh etc. Este de la sine înţeles că aceste succese se explică nu numai prin condiţiile radical diferite create oamenilor artei în ţările socialiste ci, în primul rînd, prin faptul că pentru cineaştii din ţările noastre cercetarea activă a vieţii, a sensului ei revoluţionar şi descifrarea multilaterală a noului este o îndeletnicire tradiţională, curentă. Şi în 1962, la Festivalurile internaţionale au mers alături maeştri reputaţi ca Mihail Romm (distins cu Marele premiu la Karlovy-Vary pentru filmul *„9 zile dintr-un an"*) şi Serghei Gherasimov (intrat în competiţie la Veneţia cu noul său film *„Oameni şi fiare"*) alături de foştii lor studenţi Andrei Tarkovski, Stanislav Rostoţki (regizorul filmului *„Casa de la răscruce"*) sau Lev Kulidjanov (regizorul filmului *„Cînd copacii erau mari"*). Succesele lor comune au demonstrat odată în plus că progresul continuu al cinematografiei socialiste şi, în primul rînd al celei sovietice, îşi află un temei sigur în aceea că, avînd condiţii extrem de favorabile pentru a cuceri neîncetat noi culmi de creaţie, slujitorii ei nu se îndepărtează de realitate, în căutări sterile care să o rupă de tradiţiile revoluţionare şi avanposturile artistice cîştigate. Strînsa şi fructuoasa conlucrare între generaţia tînără şi cea vîrstnică probează—ca să ne exprimăm paradoxul—maturitatea tinerilor şi tinereţea mereu mai inspirată a vîrstnicilor. *„Realismul poetic"* — cum denumesc criticii occidentali o anume tendinţă de limbaj comună unor reprezentanţi ai noii generaţii de cineaşti, care urmăreşte să exprime şi să educe un echilibru armonios între sentiment şi raţiune ca trăsătură umanistă a omului epocii noastre, — datorează mult aportului cinematografiei socialiste în elaborarea lui. Perfecţionarea neîntreruptă a expresiei cinematografice, potrivit cu cerinţele spectatorului modern, datorează de asemenea esenţialul cineaştilor din ţările socialiste şi anume *obţinerea celor mai de seamă rezultate artistice prin întrebuinţarea noilor descoperiri în tehnica filmului.* Faptul este confirmat de distincţiile acordate în cadrul competiţiei organizată anul acesta la Moscova cu prilejul celui de al V-lea Congres al Uniunii Internaţionale a Asociaţiilor de Tehnică Cinematografică (UNIATEC) pe tema *„Cinematografia viitorului"*. Premiul de excelenţă a fost acordat scurt-metrajului romînesc *„Primăvara obişnuită"* şi lung-metrajelor *„Flăcări şi flori"* (U.R.S.S.) şi *„Baronul Münchhausen"* (R.S. Cehoslovacă) împreună cu filmul *„O săptămînă în Franţa"* realizat de cineaşti francezi. Premiul

pentru forme speciale tehnice (metoda panoramică şi ecran lat) a revenit filmelor sovietice *„Spectacol de circ"* şi *„În lumea dansului"*. Filmul *„Baronul Münchhausen"* al regizorului ceh Karel Zeman a mai primit anul acesta şi premiul „Pînza de argint" la Festivalul de la Locarno.

Şi în cinematografia romînească tineretul lucrează rodnic alături de cineaştii vîrstnici. Paul Călinescu, regizor cu o îndelungată practică artistică ne-a dat filmul *„Porto-Franco"*, naraţiune cinematografică într-o manieră clasică cu elemente de satiră caragialească după romanul „Europolis" de Jean Bart. Regizorii tineri şi-au exersat lăudabil posibilităţile fie în domeniul compoziţiei şi în plastica imaginii (Ion Popescu-Gopo cu *„S-a furat o bombă"*), fie în munca de adaptare cinematografică (Mihai Iacob cu filmul după piesa *„Celebrul 702"*), fie în diferite specii şi genuri (comedia muzicală, filmul psihologic cu eroi de vîrsta pantalonilor scurţi etc.). Aflată încă în faza acumulării de experienţă şi trecînd în 1962 la un stadiu de mai bună organizare a activităţii de producţie (consiliul cinematografiei, grupe de creaţie) cinematografia noastră va fi în măsură să dea spectatorilor ei în 1963 realizări de proporţii ca filmele *„Lupeni"* şi *„Tudor"* care aduc pe ecran marile teme ale vieţii şi luptei poporului pentru libertate şi progres. Pe de altă parte, în anul încheiat cinematografia romînească şi-a lărgit considerabil relaţiile dincolo de hotarele ţării prezentîndu-se cu filme documentare şi scurt-metraje la peste 30 de concursuri internaţionale, organizînd prin schimb Zilele filmului romînesc în SUA precum şi numeroase gale şi festivaluri în diferite ţări.

*

Este cert că cinematografia mondială se află acum într-un moment complex şi hotărîtor al dezvoltării sale. Iar dacă anul 1962 nu înscrie opere de valoare capitală pentru istoria ei şi nici descoperiri tehnice epocale, el demonstrează în schimb — acum cînd se formează şi se întrevăd trăsăturile viitorului — încotro se îndreaptă în chip necesar arta ecranului: *către slujirea tot mai fidelă a cerinţelor publicului mereu mai numeros şi evoluat sub raportul gustului artistic.*

EUGEN ATANASIU

CALEIDOSCOP CINEMATOGRAFIC

● *În 1962* s-au împlinit şase decenii de la premiera primului film artistic romînesc *„Războiul Independenţei"* realizat din iniţiativa lui Grigore Brezeanu cu concursul lui C.I. Nottara, Vasile Toneanu, A. Demetriad, R. Bulfinski, A. Barbelian, Petre Liciu, Ion Brezeanu şi alţii.

● *Care este cel mai bun film din lume?* În 1952, revista engleză *„Light and Sound"* a întreprins în rîndul criticilor de film din mai multe ţări ale lumii o anchetă pe această temă. În 1962, la zece ani de la prima anchetă, a fost iniţiată una nouă. Din cele zece filme desemnate în 1952 ca fiind cele mai bune au rămas numai patru: *„Hoţii de biciclete"* (Vittorio de Sica), *„Crucişetorul Potemkin"* (Serghei Eisenştein), *„Rapacitate"* (Erich von Stroheim) şi *„Regula jocului"* (Jean Renoir). Se constată astfel că, *„Crucişetorul Potemkin"* şi *„Rapacitate"* sînt singurele filme mute care figurează în lista anului 1962 (faţă de cinci selecţionate în 1952), şi că Serghei Eisenştein este singurul regizor care figurează prin două creaţii în lista celor zece filme. Dacă adăugăm şi faptul că pe lista regizorilor care au întrunit cele mai multe voturi Eisenştein se află în frunte (Eisenştein — 46, Chaplin 43) putem socoti pe drept cuvînt că cel mai bun film din lume rămîne tot *„Crucişetorul Potemkin"*, genială creaţie cinematografică a lui Serghei Einenştein, socotită pe primul loc în arta mondială a ecranului încă din anul premierei (1925).

● În 1962 a avut loc un interesant schimb de articole pe problemele artei cinematografice între regizorul italian Michelangelo Antonioni şi Alexei Batalov, cunoscut interpret şi regizor de film. Discutînd pe tema concepţiei regiei şi munca actorului de film, Antonioni susţine un punct de vedere caracteristic cineaştilor din Occident şi anume că *„actorul în cinematografie nu trebuie să gîndească, fiind suficientă doar simpla lui prezenţă"*. Polemizînd cu principalele teze ale regizorului italian, Batalov a demonstrat şi susţinut cu fermitate, convingător, pe temeiul verificat al creaţiei, rolul creator al actorului care nu poate fi un simplu executant al voinţei regizorului.

1963 *Un an rodnic în cinematografia romînească*

În anul care se încheie cinematografia romînească a oferit spectatorilor numeroase creaţii artistice şi documentare şi, totodată, a dus o intensă activitate pentru realizarea la timp a filmelor care vor apărea pe ecrane în anul 1963. Despre problemele şi perspectivele producţiei romîneşti de filme vorbeşte cititorilor almanahului nostru scriitorul *Mihnea Gheorghiu*, preşedinte al Consiliului Cinematografiei din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.

— *Care sînt trăsăturile caracteristice ale activităţii desfăşurate în cinematografia romînească anul acesta?*

— A crescut considerabil numărul filmelor artistice şi documentare realizate în studiourile noastre şi s-au ridicat cadre noi şi valoroase de cineaşti. Această creştere solicită din partea noastră o atenţie deosebită faţă de munca şi calificarea artistică şi tehnică a realizatorilor.

Lica Gheorghiu (Ioana) şi Colea Răutu (Petre Letean) în filmul „Lupeni 1929"

Marile filme de lung metraj *Tudor* şi *Lupeni*, precum şi alte cîteva din producţia anului curent sînt dovezi concrete ale acestui salt înainte. Ne luptăm totuşi cu dificultăţile rezultate din absenţa sau sărăcia unor scenarii care ar trebui să răspundă principalelor sarcini ale cinematografiei noastre şi nu o fac încă îndeajuns.

Problema scenariilor de bună calitate preocupă şi cinematografiile altor ţări. Ne-am propus cîteva soluţii practice, pe care le vom face cunoscute în curînd tuturor iubitorilor filmului.

— *Care sînt roadele acestei activităţi? Care sînt perspectivele cinematografiei romîneşti în anul 1963?*

— Pe lîngă o sporită activitate în domeniul orientării şi organizării producţiei noastre viitoare, cineaştii se preocupă şi de alte chestiuni legate de munca lor creatoare.

Va apărea, încă anul acesta, revista *Cinema*, o publicaţie artistică de mare tiraj. Şi am pus bazele *Asociaţiei cineaştilor din R.P. Romînă*, care va cuprinde pe cei mai buni lucrători din arta filmului romînesc: regizori, operatori, scenarişti etc.

Reorganizarea unor ramuri ale producţiei şi difuzării filmelor noastre, în curs de executare, bazată pe principiul responsabilităţii directe, personale şi colective a creatorilor şi lucrătorilor din arta filmului ne permite să credem că anul viitor va fi unul din cele mai rodnice pe care le-a trăit tînăra cinematografie romînească şi că experienţa succeselor şi a unor insuccese, trecute şi prezente, n-a rămas fără folos. Anul 1963—1964 deschide perspectivele cîte unui bun film romînesc în fiecare lună.

— *Cum s-au dezvoltat în acest an raporturile cinematografiei cu publicul — atît din ţară cît şi peste hotare?*

— Simpatia şi prestigiul de care se bucură filmul romînesc a crescut mult, atît în rîndurile spectatorilor noştri, cît şi peste hotare. Arta filmului, cea mai contemporană dintre arte, deţine majoritatea sufragiilor marelui public.

În ţara noastră, numărul spectatorilor de film a crescut anul acesta cu 12 la sută faţă de anul trecut, atingînd cifra de aproape 200 milioane spectatori anual. Grija noastră principală constă în a desăvîrşi calitatea filmelor, spre a satisface cerinţele unui public tot mai avizat, cu o conştiinţă estetică în necontenit progres.

Filmul romînesc participă la majoritatea competiţiilor şi întîlnirilor internaţionale de specialitate, a primit numeroase premii şi e cumpărat şi difuzat în reţeaua comercială a peste 30 de ţări. Sperăm că sporirea calităţii şi cantităţii producţiei noastre de filme să dezvolte şi mai mult relaţiile noastre cu publicul de peste hotare şi să constituie o legitimă mîndrie pentru publicul romînesc.

Mulţumindu-i tov. Mihnea Gheorghiu pentru interviul acordat, folosim totodată prilejul de faţă, pentru a adresa cele mai bune urări de succes cinematografiei noastre în anul 1963!

SORIN ROIBU

Emanoil Petruţ (mijloc) în rolul lui Tudor Vladimirescu

Strada mea

Astăzi, strada mea e aidoma celorlalte. O stradă liniştită, cu oameni harnici, pornind în fiecare zi la fabrică sau la atelier, la magazinul de stat sau la birou.

Case îngrijite, — cîte-o grădiniţă în care, vara, trandafiri şi garoafe rîd în soare... La o zvîrlitură de băţ, biblioteca raională. La alta, un admirabil locaş de cultură, în care de curînd vecinii mei au aplaudat o serie de noi protagonişti ai artei dramatice. Avem în cartier cîteva cinematografe, săli de conferinţă, de teatru...

Îmi spunea, nu de mult, unul din gospodarii capitalei, plin de îndreptăţită mîndrie, că au ajuns cetăţenii Bucureştilor să considere nu numai casa şi curtea, dar şi trotuarul, şi strada ca un bun al lor şi deci să le poarte de grijă.

Şi locuitorii străzii mele fac parte dintre aceşti cetăţeni luminaţi, a căror comportare i-a plăcut atît de mult destoinicului gospodar al Bucureştilor.

Dar strada mea, cu oamenii ei harnici, n-a fost totdeauna aşa.

Strada mea avea, în trecut, „pitorescul" ei: pitorescul cocioabelor sordide, în cuprinsul cărora îşi duceau zilele bărbaţi cu obrajii pămîntii, femei palide, copii scheletici, — o mulţime copleşită de nevoi.

Astăzi, tabloul e altul, cu totul altul.

Strada mea e aerată, optimistă, surîzătoare. Nu mai sînt croitoraşi doboriţi de boală şi de lipsuri, nici văduve alergînd desperate, după un codru de pîine, nici copii cu ochii măriţi de febră. Au dispărut ceainăriile şi circiumile în care îşi înşelau foamea zilierii fără lucru, acea lume a înfrînţilor într-o crudă şi stupidă orînduire.

Strada mea e astăzi populată de strungari, de mecanici, de funcţionari de stat şi de profesori, de ingineri şi de medici, de tehnicieni şi scriitori. Copii sănătoşi şi veseli se pregătesc de şcoală, bătrînii îşi primesc, acasă, pensia, adusă de poştar care, înmînîndu-le banii, are totdeauna grijă să le ureze „toate cele bune"; după-amiaza, aceştia şi-o petrec citind cîte o carte sau cheltuindu-şi două ceasuri la unul din cinematografele din apropiere sau la un teatru.

Întîlnesc un bătrînel vioi, „edec" al străzii, veche cunoştinţă. Îl găsesc mai împlinit la faţă ca niciciînd, mai sprinten. Pînă la 23 August 1944 vindea şireturi de ghete; mînca o zi şi două postea. A lucrat la o cooperativă pînă mai deunăzi.

— Şi-acu', îl întreb, cum o mai duci?

— Acu' o duc bine. Am pensie şi, pentru că mă simt încă în puteri, mai lucrez la chiristigerie.

Şi aici, în strada mea, ca în toate străzile capitalei, ca în toate străzile tuturor oraşelor ţării, ca în toate satele şi cătunele, Partidul şi-a vădit prezenţa, galvanizînd energiile luptătorilor marii cauze a socialismului.

Strada mea e azi aidoma altora...

Case curate, aerate, curţi cu grădini în care înfloresc, vara trandafiri şi garoafe şi deasupra un cer senin.

Totul e azi schimbat pe strada mea, — totul.

I. PELTZ

„Dans de caracter"

Mai dăunăzi, seara, îndată ce am ieşit de la operă, m-am îndreptat spre un restaurant din centru pentru a lua masa. Trecuse de orele unsprezece. Afară, vremea se necăjea de ploaie, izgonind consumatorii de prin grădinile de vară. Din pricina asta, localul era arhiplin. Cu greu am izbutit să iau loc la masa unor prieteni. Din cînd în cînd, îmi aruncam privirile spre perechile de dansatori.

La masa din faţa noastră erau aşezaţe patru respectabile persoane, care se delectau cu un vin „selecţionat" şi care erau asistate, pe scaune, de doi copii. Băieţelul, un puşti ca de şapte ani, schiţă o reverenţă către scaunul de-alături, invitînd la dans o fetiţă puţintică la trup şi firavă, care n-avea mai mult ca şase primăveri.

— „Dans de caracter", Mişule — strigă maică-sa zîmbind către odrasla ei.

Tînăra pereche nu mai avu nevoie însă de astfel de recomandări. Se strecură agil printre mese şi, cucerindu-şi spaţiu dansant printre cei circa treizeci de maturi, porni o zbînţuială de-a mirării. Fără a se lăsa mai prejos de „moderniştii" mai în etate, preatînărul Mişu şi pirpiria lui parteneră au început să ţopăie ridicol, ca două păpuşi automate de tinichea.

Cînd, în fine, se încheie dansul, micul „el", şi micuţa „ea", năduşiţi de sudoare, se îndreptară de-a braţeta spre părinţii lor, care, de la masă, îi furau şi-i sorbeau cu ochii.

— Bravo, Mişule! — rosti sentimental şi încîntată maică-sa.

Şi zicînd acestea, îşi sărută feciorul pe frunte, în vreme ce capul familiei făcu două şpriţuri mari, tari şi le oferi galanton celor doi dansatori, poftindu-i:

— Beţi copii! Bravo!

Nu cred că mai este cazul să subliniem în mod deosebit morala întîmplării. Cert este un lucru: asemenea „educaţie" nu face decît să dăuneze. De aceea, trebuie combătută cu toată tăria.

I. ISTRATI

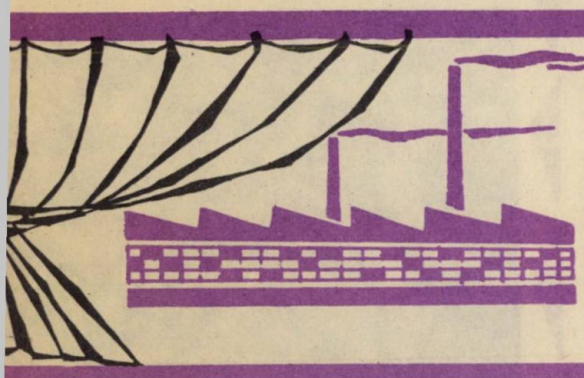

TEATRUL CU ZECI DE MII DE ACTORI

Mai precis — 160.000. O sută şaizeci de mii de entuziaşti ai artei scenice. O sută şaizeci de mii de muncitori, ţărani colectivişti, funcţionari, ingineri, medici, învăţători, oameni care, întorcîndu-se de la strung sau de pe ogor, din laborator sau sala de operaţii, se duc la club sau la căminul cultural şi se urcă pe scenă să dea viaţă personajelor întruchipate de dramaturgi.

Dacă cifrele au vreo putere de evocare — şi o au, desigur — apoi această cifră, care depăşeşte semnificaţia ei strict aritmetică, îţi sugerează imaginea unei imense cohorte de îndrăgostiţi ai artei scenice, pentru care teatrul a devenit mai mult decît o simplă pasiune trecătoare — un mijloc de a da glas prea plinului sufletesc. Dar nu este numai această cifră. La ea se adaugă altele, cel puţin la fel de semnificative. La cel de-al III-lea festival bienal de teatru „I.L. Caragiale", desfăşurat în decursul anului 1962, au participat 11.665 formaţii de teatru amator, dintre care 9 961 ale aşezămintelor culturale şi 1.702 ale sindicatelor, iar în afară de acestea — 536 formaţii de teatru de păpuşi, mai mult de 25.000 recitatori şi cititori artistici, 147 colective de montaje literare. Faţă de cel de-al II-lea festival „Caragiale" numărul formaţiilor de teatru a crescut cu peste 1.500, iar al echipelor de teatru de păpuşi cu 110. Toate aceste echipe, formaţii, colective, au prezentat — pînă la faza regională inclusiv — peste 33 000 spectacole, la care au participat 6.510.000 spectatori (cu un milion mai mulţi decît la al doilea festival şi cu trei milioane mai mult decît la primul).

Nu de mult, la Moscova, am avut prilejul să stau de vorbă cu unul dintre cei mai interesanţi oameni de teatru ai Franţei contemporane — celebrul actor şi regizor Jean-Louis Barrault. Căutînd să-şi precizeze poziţia faţă de problemele arzătoare ale teatrului contemporan, Jean-Louis Barrault mi-a spus:

— Reprezentaţia teatrală este, la drept vorbind, o întîlnire a două grupări umane: publicul şi trupa de actori. Cele două grupări înseamnă una pentru cealaltă, în momentul reprezentaţiei, o chintesenţă a societăţii, a omenirii, a universului. Aici rezidă, de fapt, misterul acelei comuniuni care se statorniceşte imediat între sală şi actori, misterul acelei stranii şi tulburătoare solidarităţi care-i uneşte într-un aceeaşi trăire emotivă. Iar misterul acesta poartă o denumire simplă: caracterul uman al teatrului.

Dacă oricărei reprezentaţii teatrale i se aplică pătrunzătoarea caracterizare a lui Jean-Louis Barrault, cu atît mai mult ea este valabilă pentru acest minunat fenomen al vieţii noastre culturale noi, care se numeşte teatrul de amatori. Nicăieri ca într-o sală de cămin cultural sau de club muncitoresc, unde apare pe scenă o echipă de artişti muncitori sau ţărani, nu am simţit mai evidentă, mai pregnantă comuniunea de trăiri şi emoţii, care constituie forţa specifică a artei teatrale. Sala este una cu scena, scena este una cu sala — între ele trece un continuu flux de idei şi sentimente, într-un val necontenit de înrîurire reciprocă. Iar în această comuniune unanimă autorul dramatic se simte şi el părtaş din tot sufletul la emoţiile colective, parte componentă a unui luminos edificiu de artă.

Cînd de-abia se începuseră lucrările pregătitoare pentru construirea marelui combinat siderurgic de la Galaţi, am fost acolo împreună cu un grup de tineri scriitori şi ziarişti. Ştiind şantierul într-un stadiu abia incipient de organizare, aveam îndoieli în ce priveşte posibilitatea de a găsi vreun subiect care să mă ispitească pentru vreo lucrare dramatică. Iată însă că îndoielile s-au dovedit neîntemeiate şi chiar din prima zi a vizitei o discuţie cu o tînără de pe şantier, de meserie topometru, mi-a furnizat subiectul unei comedii într-un act despre un faimos boxer dezamăgit de faptul că logodnica sa a plecat pe şantier. Subiectul, cum s-ar spune, nu mi-a dat pace şi, la scurtă vreme după aceea, comedia — sub titlul „Cu balcon la Dunăre" — a văzut lumina tiparului în revista „Luceafărul".

E de la sine înţeles cît m-am bucurat aflînd că piesa, inspirată din realităţile şi problemele Galaţiului contemporan, a fost pregătită pentru festivalul „I.L. Caragiale" chiar de eroii ei — tineri constructori ai combinatului. Am avut revelaţia adevăratei osmoze între creator, eroi, interpreţi şi public atunci cînd, martor anonim, am asistat la unul din spectacolele prezentate cu această piesă. Simţeam că nu numai scena şi sala sînt una, dar că una este, în fond, realitatea însufleţitoare a vieţii noastre, care ne cuprinde pe toţi în acelaşi clocot nestăvilit de entuziasm şi

biruințe colective. Totodată, mulțimea de idei și sugestii prețioase pe care mi le-a insuflat spectacolul mi-a dăruit conștiința precisă a fertilității contactului dintre dramaturg și mișcarea teatrală de amatori.

Aceeași emoție am simțit-o și cînd, pe calea undelor, am primit mesajul de simpatie al artiștilor amatori din orașul Victoria, care au interpretat, în cadrul emisiunii „Teatru la microfon" piesa într-un act a subsemnatului „Soarele a răsărit la miezul nopții". Poate că nuanțele psihologice ale rolurilor nu erau redate, toate, cu cea mai mare finețe, dar, în schimb, toate aceste lipsuri firești erau compensate de un suflu de avînt și poezie, de o credință profundă în adevărul uman al fiecărui rol, care mi-au dezvăluit mie însumi lucruri pe care nu le știam cu privire la propria-mi piesă.

De altfel legătura, de ordin aș spune sufletesc, cu artiștii amatori din orașul Victoria s-a continuat închegîndu-se tot mai mult. Întreținem o corespondență destul de regulată, iar recent — tot în cadrul festivalului „Caragiale" — ei au pus în scenă o altă piesă a mea, de astă dată mai amplă, „Orașul fără istorie", inspirată, într-o oarecare măsură, chiar din povestea tînărului lor oraș. În ce mă privește, mi-am propus ca, într-un timp apropiat, să le dedic o nouă piesă cu subiectul desprins din lupta și preocupările tineretului unui oraș.

Experiențe la fel de rodnice — după propria lor mărturie — în ce privește contactul cu mișcarea artistică amatoare au avut și alți dramaturgi. Paul Everac s-a inspirat din realitățile și problemele luptei pentru calitatea produselor la fabrica „I.O.R." din capitală și a scris una dintre cele mai reușite piese într-un act, „Logodna". Îmi imaginez marea sa bucurie atunci cînd și-a văzut piesa interpretată chiar de oamenii din mijlocul cărora și-a cules materialul de viață: Mariana Maxim, muncitoare electronistă, Georgeta Sandu, montatoare, Adrian Niculescu, dispecer, Ovidiu Georgescu, optician, Silvia Bejan, controlor tehnic de calitate, Maria Orășanu, vopsitoare... Era bucuria firească a creatorului care vede și simte eficacitatea muncii sale artistice. Și mai era ceva — un sentiment pe care-l încercăm cu toții: bucuria de a vedea ridicîndu-se din rîndurile celor ce muncesc noi și noi talente, oameni care îmbină munca lor plină de patriotism, în primele rînduri ale producției, cu pasiunea pentru luminoasa artă a teatrului.

...160 000 de actori amatori. Mă urmărește această cifră. Sînt 160 000 de oameni care au dat viață pe scenă nu numai pieselor scrise de autorii contemporani dar și marilor creații clasice — comediilor nemuritorului Caragiale, comediilor lui Molière, tragediilor lui Schiller, pieselor lui Gorki. Sînt 160 000 de militanți pentru răspîndirea artei scenice pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, care fac din teatru o importantă parte componentă a bagajului spiritual al maselor de oameni ai muncii. Este însăși revoluția culturală în marș biruitor.

VICTOR BÎRLĂDEANU

LUPTĂM PENTRU FRĂȚIE ÎNTRE OAMENI

„Partidul național britanic" al cărui conducător este Mosley — fascist notoriu — devine tot mai impertinent. Organizează mitinguri și adunări ale acestor fanatici cu îngăduința binevoitoare a poliției. Însă poporul englez nu se lasă intimidat. El luptă pentru desființarea mișcării fasciste și condamnarea conducătorilor ei, Mosley, Jordan etc.

Nu puține au fost cazurile cînd, prin lupta sa hotărîtă, poporul englez a reușit să zădărnicească manifestările fasciștilor.

La unul din contramitingurile ce a avut loc în Readly Road, ca răspuns la intenția fasciștilor de a organiza un miting în Victoria Park organizat de organizația antifascistă „Steaua galbenă", pastorul Bill Sergent a declarat: Sîntem ferm hotărîți să-i împiedicăm pe fasciști să apară pe strada Readly Road. Vom rămîne aici toată ziua. Noi luptăm pentru frăție între oameni, indiferent de religia lor, sau de culoare.

Au fost însă și cazuri cînd, în asemenea împrejurări, poliția a arestat nu pe fasciști, ci pe acei care își exprimau dezaprobarea și ura față de mișcarea fascistă! Acest lucru se poate vedea și din fotografia de mai sus în care, în orașul Manchester poliția se luptă cu... populația care este hotărîtă să zădărnicească o demonstrație a organizației fasciste condusă de Mosley.

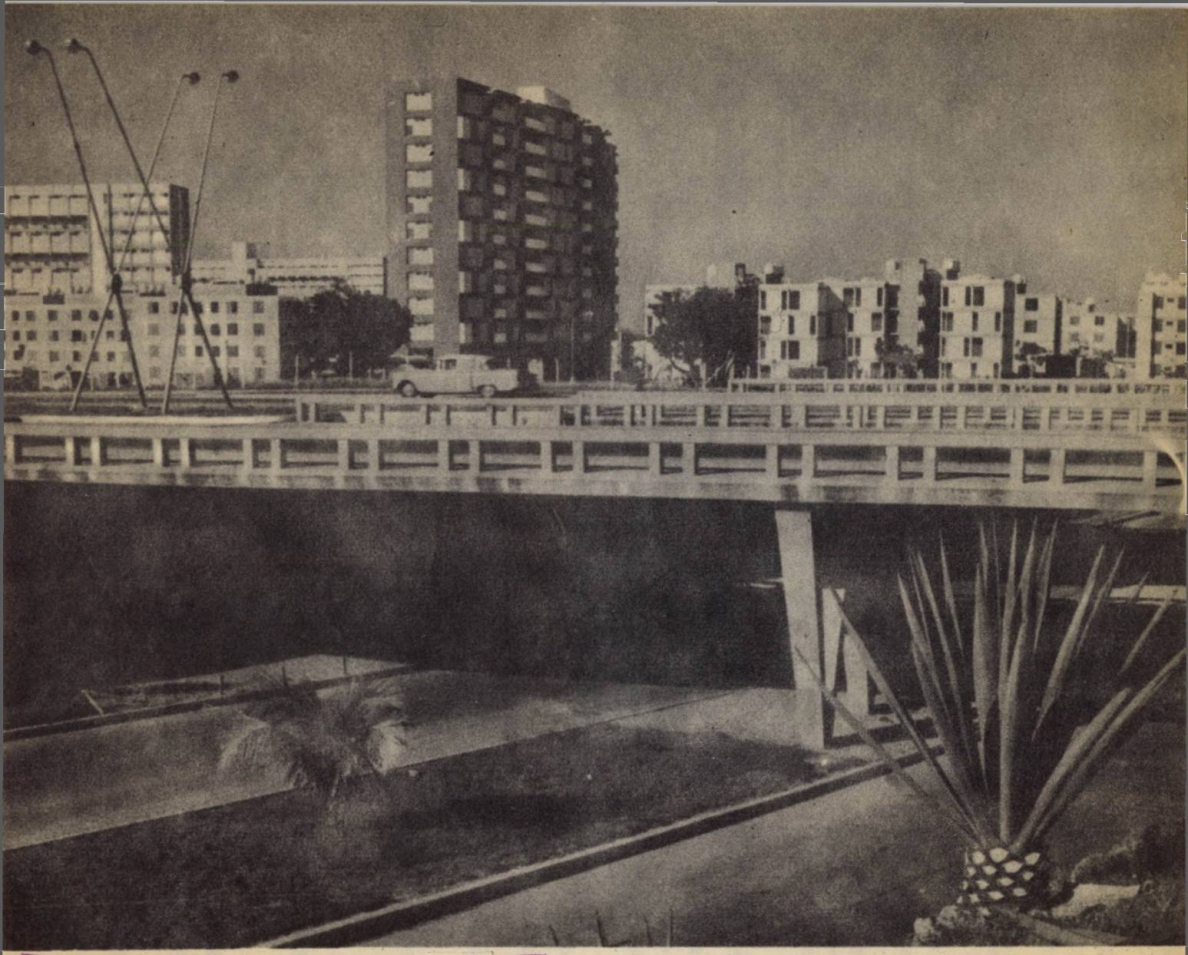

CUBA

TERITORIU ELIBERAT DE NEȘTIINȚA DE CARTE

Noemi Garcia este o tînără originară din Havana. A fost studentă la universitate. La chemarea guvernului revoluționar cuban adresată tineretului și studenților de a se înrola în detașamentele de învățători voluntari, tînăra Noemi n-a pregetat nici o clipă. Ea s-a prezentat de îndată la sediul Institutului național pentru reforma agrară, care se ocupa cu formarea de detașamente de învățători voluntari.

După o perioadă scurtă de studiu la cursurile speciale de metodologie, Noemi Garcia a fost trimisă în satul Puerto Esperanza. Dimineața, Noemi învață copiii, iar după amiaza o învață să citească pe gazda sa, Catalina Mass. Seara, îi împărtășea tainele slovelor capului familiei, pescarul Jose. Și familia pescarului Jose este numai una din cele alfabetizate de ea. Aceasta se întîmpla prin aprilie 1961

Într-adevăr, în Cuba, anul 1961 a fost „anul învățămîntului". Despre amploarea efortului depus în acest scop vorbesc în mod elocvent cifrele.

La începutul anului 1961, în Cuba existau — la o populație de 6.933.253 de locuitori — 973.207 analfabeți adulți. Dintre aceștia, 41,7 la sută erau în regiunile rurale. La sfîrșitul aceluiaș an, 707.000 de neștiutori de carte au fost alfabetizați, rămînînd deci 266.207 de analfabeți. Printre aceștia din urmă, 25.000 sînt haitieni și jamaicani care nu cunosc limba spaniolă, restul fiind bătrîni, bolnavi etc. Deci se poate afirma că, practic, analfabetismul a fost lichidat în Cuba. Pentru realizarea, în scurt timp, a acestui obiectiv a fost mobilizată o armată de 100.000 de oameni.

De la obținerea independenței au trecut abia trei ani! În acest scurt timp, învingînd însă amenințările imperialiștilor și acoliților lor, eroicul popor cuban a obținut însemnate succese în construirea unei vieți noi, libere și fericite. El își consacră toate forțele și toată energia muncii pașnice, muncii creatoare.

În fotografia de mai sus este înfățișat un aspect al Havanei noi, un splendid ansamblu de locuințe în partea de est a capitalei Republicii Cuba. Acest ansamblu cuprinde, printre altele, două localuri de școli, un teren de sport, o creșă și opt piețe.

DRANOVĂȚU 1962

Îndată ce treci podul de fier de lîngă Slatina, dai de-un drum care o ia la dreapta, în sus, paralel cu apa învolburată a Oltului. Dacă mergi pe el, mai întîi întîlnești în cale satul Găneasa, iar după aceia intri într-o cîmpie largă și netedă — valea Dranovățului. Pînă nu de mult, cine călătorea prin aceste părți, avea înaintea ochilor o privelițte ciudată. Pe țarina pestriță, învîrstată de haturi, ca de niște zbîrcituri, se vedea o puzderie de cumpene. Înalte, pendulînd, vara, între cer și pămînt cît era ziulica de mare, puteai să le asemeni cu niște sonde. Dar ele n-aveau nici o legătură cu țițeiul. Și dacă își plecau pliscurile și scoceau cu ele pămîntul, o făceau ca să adune apa și s-o trimită, pe uluce la rădăcina pătlăgelelor și castraveților. Așa era înainte la Dranovățu. Cum pămîntul de pe deal era searbăd, spălat de ploi, fiecare gospodar se grăbea să-și pregătească pe vale — dacă avea pe locul lui, dacă nu pe altul luat în arendă — un petec de grădină. Anul acesta însă peisajul atît de cunoscut, a suferit modificări radicale. În primul rînd au dispărut haturile. Pe urmă, s-a împuținat simțitor numărul cumpenelor. Iar în locul bucăților de grădină nici cît palma, a apărut una mare, un adevărat talaz de roșii, de ardei, de varză și de pepeni. Hotărît lucru, la Dranovățu s-au petrecut în acest an evenimente însemnate.

VÎNT DE PRIMĂVARĂ

Dacă e să luăm ghemul chiar de la capăt atunci în primele zile ale lunii martie a avut loc sărbătoarea inaugurării gospodăriei colective. O sărbătoare plină de însuflețire și de entuziasm cum au fost atîtea în satele patriei noastre în primăvara memorabilă a anului 1962. Noua gospodărie care a luat ființă avea 633 de membri, stăpînea 1.300 de hectare de teren arabil și conta pe un fond de bază de 186.000 de lei. Membrii săi erau stăpîniți de o puternică voință de a porni să muncească temeinic, chiar de la început, pe drumul cel nou.

— Vîntul cald de la amiază a început să bată mai devreme decît în alți ani, constată cu uimire într-o zi Dumitru Cîrstea, președintele.

— Semn că vine belșug, i-a răspuns cu tîlc un dranovițean mai în vîrstă.

— Vine dacă-l aducem.

Și oamenii au început să facă tot ce le-a stat în putință ca să-l „aducă". Cum e și firesc încă din primele zile s-au apucat să rînduiască brigăzile. Au alcătuit planul de producție stabilind ca în primul an să cultive porumb pe vreo 420 de hectare, legume pe 50 de hectare și să cumpere 40 de vaci și 50 de vițele, 80 de porci și 200 de oi. Se desprimăvăra repede. Zăpada se topea ca mîncată de lup iar în luncă scoteau capul primele flori galbene, mici și rotunde ca niște bumbi. Oamenii au și împînzit cîmpul. În cursul primăverii a plouat cam des. Totuși, lucrîndu-se printre picături — la propriu, nu la figurat — însămînțările au fost încheiate la timp și au fost făcute bine. Pentru prima oară la Dranovățu toată sămînța a fost pusă în pămînt cu mașinile.

Se apropia vremea bună pentru amenajat grădina. Trebuiau urgent să facă rost de răsaduri. Desigur că ar fi putut apela la gospodăriile vecine. Această soluție nu-i încînta însă cîtuși de puțin pe colectiviștii din Dranovățu. Grădinari cu experiență cum sînt, ei s-au gîndit să-și asigure singuri materialul săditor de care aveau nevoie. Dar de unde răsadnițe? Brigăzile legumicole și-au bătut mult capul ca să le confecționeze. Brigadierul Constantin Chiriță împreună cu alți cîțiva colectiviști au mers prin sat de-au strîns toate ramele vechi care nu le mai trebuiau oamenilor. De gunoi au făcut rost și mai ușor: l-au luat de la stația de montă din comună. Numai sticla au cumpărat-o. Astfel, cu cheltuieli puține, au amenajat o răsadniță cu o suprafață de peste 1.500 m.p. Aici au semănat și roșii, și ardei, și vinete și au obținut un răsad de-a mai mare dragul. După această primă izbîndă au purces să-și irige o parte din grădină. Valea Arcești lor a devenit un adevărat șantier. Au venit aici cu hîrlețe și cazmale și Ion al lui Gheorghe Chiriță, și Dumitru Preda, și Elena lui Ion Șerban și mulți alți colectiviști. Brigadierii Constantin Chiriță și Gh. Stegaru au făcut o schiță arătînd pe unde trebuiau să se sape șanțuri. Apoi oamenii, împărțiți în grupuri, s-au pornit să sape. Fiecare voia să fie cel dintîi. În cîteva zile întreaga rețea care asigură apa pentru circa 40 de hectare a fost gata. De asta s-a împuținat numărul cumpenelor.

PE DEAL ȘI PE VALE...

brigăzile trebăluiau de zor pregătind rodul. Ogoarele de din sus de Dranovățu, altădată lipsite de putere, au fost fertilizate și au început să capete vigoare. Culturile de aici — porumbul, floarea soarelui, sfecla de zahăr — au fost bine

întreținute. Li s-au făcut cîte trei prașile, nu două cum se obișnuia. Și cu toate că astă vară a fost cam secetă prin partea locului, la porumb s-au dobîndit **cu cîte 500 kg pe hectar, mai mult** decît cu un an în urmă. Dueriențe și mai mari s-au înregistrat la floarea soarelui și la sfeclă. Și pe vale rodul a fost plin și greu. Grădina a adus gospodăriei venituri de aproape o jumătate de milion de lei.

CA DOI OCHI ÎNTR-O LUMINĂ

Aproape de Dranovățu, la numai 2—3 km, se află satul Izvorul. Astă primăvară și aici s-a format, prin voința oamenilor, o gospodărie colectivă. Una lîngă alta se aflau două unități, tinere. Semănau leit una cu alta, vorba poetului „Ca doi brazi într-o tulpină/Ca doi ochi într-o lumină". Amîndouă erau doritoare să se dezvolte în ritm rapid. Atît colectiviștii din Dranovățu cît și cei din Izvorul au înțeles repede că împreună ar fi putut dobîndi rezultate și mai bune, că ar fi putut folosi cu mai multă chibzuință fondul funciar pentru sporirea producției de cereale. De asemenea, s-ar fi putut dubla suprafața cultivată cu legume și s-ar fi putut crește un număr mult mai mare de animale de producție. Și iată că în cele două gospodării s-a luat hotărîrea de a se forma o unitate mare și puternică. Voința oamenilor a devenit fapt împlinit. În ziua de 19 august a avut loc sărbătoarea unificării. Noua gospodărie are o suprafață de 2 600 de hectare și un fond de bază de cîteva sute de mii de lei. Membrii ei au pornit să realizeze construcțiile zootehnice planuite, să adune furajele necesare pentru vite și au semănat la timp culturile de toamnă.

*

S-au petrecut evenimente mari la Dranovățu în 1962. Evenimentele le-au săvîrșit oamenii în a căror conștiință pătrunde tot mai puternic gîndirea înnoitoare socialistă. De acest an în care au schimbat și peisajul locurilor își vor aduce aminte întotdeauna dranoviținii ca despre anul începuturilor, ca despre anul cînd au pus temelie solidă unei vieți îmbelșugate.

ION PAVELESCU

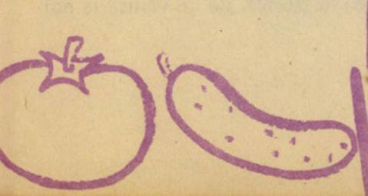

UN FLAGEL AL „MODULUI DE VIAȚĂ AMERICAN"

Alphonse Ruggiano, un tînăr din New York, în vîrstă de 20 de ani, a căzut, nu de mult, victimă răzbunării traficanților americani de stupefiante pentru faptul că a dezvăluit presei și televiziunii activitățile acestora.

Ruggiano a fost găsit mort în apartamentul părinților săi, avînd alături o seringă hipodermică însîngerată. Poliția newyorkeză a descoperit că victima a primit din partea furnizorului său un pachet care conținea o otravă asemănătoare drogului pe care acesta în mod obișnuit îl consuma sau o „rație" de heroină de o concentrație excesivă care i-a provocat imediat moartea. Inițial, decesul tînărului Ruggiano nu a atras atenția autorităților, fiind considerat drept o moarte naturală, însă, cîteva zile mai tîrziu poliția a descoperit că, sub pseudonimul de „Mik", victima a scris o serie de articole într-un ziar de seară newyorkez și a făcut o declarație pentru televiziune, în care a relatat despre felul cum traficanții de stupefiante l-au ademenit, făcîndu-l să folosească droguri încă de pe vremea cînd era elev. Și, astfel, consumînd în mod regulat heroină, el nu s-a mai putut lipsi, în cele din urmă, de aceste droguri otrăvitoare.

Dar, Alphonse Ruggiano, despre al cărui sfîrșit tragic a relatat agenția France Presse, nu este decît una din numeroasele victime pe care le face în S.U.A. traficul, în necontenită creștere, și consumul de stupefiante. Numeroși specialiști americani în materie apreciază că numărul consumatorilor de stupefiante este, în S.U.A., de ordinul sutelor de mii. Chiar și unele organe ale administrației de stat americane au fost nevoite să recunoască că abuzul de narcotice a devenit în S.U.A. un flagel național. Potrivit unor date sumare publicate de Biroul federal pentru narcotice, la fiecare mie de americani minori, 38 consumă narcotice. Pentru a obține drogurile cu care s-au obișnuit, acești nenorociți trebuie să-și procure importante sume de bani. În acest scop, ei recurg la orice mijloace.

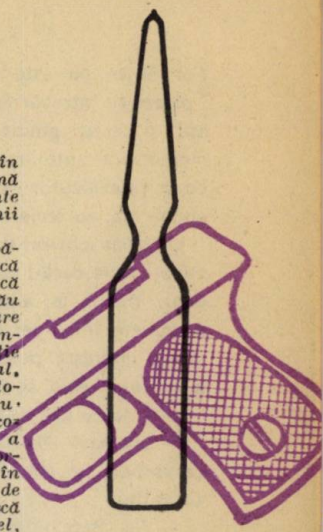

UN „MODEL" DIN CELE MULTE

În cursul anului, la Muzeul de artă din Paris a avut loc expoziția „Comparaisons 62". Într-adevăr, cu ocazia acestei expoziții s-a putut face o comparație între adevărata artă și șarlatania pseudo-artistică.

Organizatorii acestei expoziții și-au propus să prezinte „toate tendințele artei contemporane". Și, trebuie să spunem, ei au reușit acest lucru! Alături de cele mai reprezentative lucrări ale marilor pictori și sculptori contemporani, era expus un adevărat panopticum al celor mai absurde și hilare elucubrații moderniste. Pentru ca expoziția să fie și mai originală, în timpul vernisajului se recitau (se urla) în gura mare, tot felul de „poezii", se dansa twist, se auzea hîrîitul sinistru al unor „mașini de produs artă" (!!), un aparataj compus din... roți dințate, bucăți de tinichea și pene de struț pus în mișcare prin apăsare pe o pedală.

Împreună cu „capodopera" lui Salvador Dali intitulată „Ceasuri topite atîrnînd de crengi" (!?) au fost expuse „operele" demente ale lui Niki de Saint-Phalle, care împușcă cu un pistol vopseaua pe pînză, ale „celebrului" Proerri, care lipește pe tăblii mari de lemn scrumiere, farfurii și șimburi de cireșe, pantaloni, sticle și papuci, sau ultima mare inovație a tehnicii picturale: o sticlă cu gaz spartă peste o pînză albă!

UN BĂIAT DIN SECTORUL nostru

Ion Bojan nu este omul pe care trebuie să-l pisezi cu întrebările. „Și cum a fost" și „de ce așa" și „ce-ați gîndit dv." ș.a.m.d. Bojan are o memorie a faptelor, și un fel de a le reda încît cu un interlocutor ca el reportajul, dacă se poate spune așa, se scrie singur.

Un băiat subțirel trece pe lîngă noi. Pare preocupat. Abia dacă-l vede pe Bojan și-l salută din ochi, într-un fel anume ce presupune o adîncă apropiere între cei doi. Bojan îl urmărește un timp, interesat pesemne de figura concentrată a băiatului. Apoi se întoarce către mine și spune:

— E lucru mare să ai încredere în oameni!

— Lucrează aici în sector? îl întreb, ghicind că vorbele lui sînt în strînsă legătură cu ivirea băiatului.

— Da. Bun băiat. Bun muncitor. Este astăzi unul dintre muncitorii de bază ai sectorului nostru. Și cînd te gîndești că eram gata, gata să-i spunem că unul ca el n-are ce căuta la sectorul apretură al fabricii „Tudor Vladimirescu". De fapt ar fi fost soluția cea mai ușoară. Hei, dar în treburi d-astea e bine să nu te pripești și mai ales să ai încredere.

Da, da, ne luasem de gînduri. Miron, băiatul care a trecut pe lîngă noi mai adineauri, era totdeauna ca să zic așa calul nostru de bătaie. Ce făcea el, ce dregea că mereu ne oferea subiecte de discuție. Ba nu venea la lucru, ba întîrzia, ba nu supraveghea cum trebuie mașina. În fine, totdeauna la analizele noastre fulger de la sfîrșitul schimbului sau în ședințele de producție se vorbea despre Miron. Ceea ce ne mira și ne supăra în același timp era felul cum primea toate criticile noastre. Ori riposta impulsiv, ori accepta totul cu indiferență. Se ținea departe de noi. Avea ce-i drept un prieten tot ca el. „Și-a găsit sacul petecul", glumeam noi înciudați pe socoteala lor. Dacă îi ziceam: „Cum se face măi Miroane că n-ai găsit în tot sectorul nostru un om mai ca lumea să ți-l faci prieten", Miron răspundea invariabil: „ Și ce-ți pasă, ce te bagi în sufletul omului? În chestia asta fac după cum îmi place".

Altfel era băiat isteț, îndemînatic, observasem că-i plăcea să muncească. Pe atunci eu lucram la o mașină vecină cu cea unde era el. Prindea repede orice explicație i se da și ce i se spunea o dată nu mai era nevoie să-i fie spus și a doua oară. Numai că ce să te faci cu el! Cum să-l faci să-și însușească ceva din disciplina noastră, a muncitorilor, cînd el se arăta refractar la tot ceea ce încercam.

Ne gîndeam că n-o s-o scoatem la capăt cu el și c-ar fi bine dacă în locul lui Miron ar fi venit un muncitor bun iar noi ne-am fi văzut de treburile noastre liniștiți. Bine, bine, dar Miron? ne-am întrebat noi. Ce-o să se întîmple cu el? Așa cum îl știam noi nici în altă parte nu ar fi fost tolerat. Numai dacă ar fi găsit oameni mai puțin exigenți, ceea ce era greu de presupus, sau dimpotrivă capabili să facă ceea ce nu reușisem noi, adică un muncitor corect, disciplinat, pasionat pentru munca lui. Nesigură soluție. Și Miron s-ar plimba de-aici colo, și cine știe, ceea ce era bun într-adevăr în el ar fi putut să se piardă. Și era atît de tînăr! Ne-am dat seama că dacă lucrurile ar evolua în această direcție, apoi o parte din vină o vom avea noi. Cum adică să nu fim în stare să educăm un om, să formăm un muncitor?

Căutînd să aflăm cauzele nereușitei noastre de pînă atunci am înțeles că nu numai Miron stătea departe de noi ci și noi de el. În definitiv ce știam noi despre băiatul acesta? Ce făcuse pînă cînd să vină la noi la fabrică, de ce venise la noi